Ազգ

Azg armenian daily

30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1995 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 230 (984)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳ. ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Փարիզ. Կազմալուծված է տրանսպորտը

Արդեն 6-րդ օրն է, ինչ շարունակվում է երկաթուղայինների գործադուլը, որին նոր միացան նաեւ Փարիզի քաղաքային տրանսպորտի աշխատողները: Փոխադրման միակ միջոցը անձնական օգտագործման մեքենաներն են: Փարիզի մատույցներում ստեղծվել են ավտոմեքենաների մեծ խցանումներ, որոնց երկարությունը անցնում է 400 կիլոմետրից: Շատ վաղուց է, ինչ Ֆրանսիան ականատես չի եղել այս տիպի անզիջում պայքարի, որի հիմնական պատճառը իշխանությունների կողմից ազգային երկաթուղու վերափոխման փորձն է: Ազգային երկաթգծի պարտքը պետությանը անցնում է 200 մլրդ ֆրանկից:

Երեւան. Բարձրանալու է ուղեվարձը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Դեկտեմբերի 1-ից Հայաստանում թանկանալու է քաղաքային տրանսպորտը: Ավտոբուսով երթեւեկելու արժեքը կկազմի 35 դրամ նախկին 25-ի դիմաց: Նախկին սակագներն ապահովում են ծախսերի ընդամենը 5 տոկոսը, մի բան, որ բավարար չէ ավտոբուսների հավաքակայանի նորոգման եւ պահեստամասեր գնելու համար: Մեկ ավտոբուսի շահագործման ժամկետը միջին հաշվով կազմում է 13 տարի, իսկ լեռնային պայմաններում եւ բարձր թեքվածությունների դեպքում մեքենաները շարքից դուրս են գալիս անհամեմատ ավելի շուտ: Այս մասին ՍՆԱՐԿ-ի թղթակցին հայտնեց ՀՀ տրանսպորտի եւ հաղորդակցությունների նախարար Հենրիկ Քոչինյանը: Նրա ասելով, կթանկանա նաեւ էլեկտրատրանսպորտը, սակայն երբ եւ որքանով, դեռեւս հայտնի չէ:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Կարեն Բաբուրյան. «Հոգեբանական առումով Ադրբեջանը հրաժարվել է Լեռնային Ղարաբաղից»

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

«Պատմությանը հայտնի չեն դեպքեր, երբ պատերազմում պարտված կողմը հասնում է հաջողության, փորձելով իր կամքը թելադրել հաղթողներին: Այն տպավորությունն է ստեղծվում, որ բանակցությունների վերջին փուլում ադրբեջանական Բաքուն ձգտում է հանդես գալ հանրահայտ ճշմարտությունները հերքողի դերում»: Այդ մասին «Ազգի» թղթակցին ասաց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության խորհրդարանի նախագահ Կարեն Բաբուրյանը, մեկնաբանելով ադրբեջանա-ղարաբաղյան հարաբերությունների զարգացման յուրահատկությունները վերջին շրջանում: Հանրապետության գերագույն օրենսդրական մարմնի ղեկավարի կարծիքով, բանակցություններում փակուղային իրավիճակը ստեղծվել է ադրբեջանական կողմի մեղքով, որը փորձում է ստանալ ամեն ինչ, ոչինչ չզիջելով: «Ռազմաճակատներում կրած պարտությունները դիվանագիտության ոլորտում փոխհատուցելու Ադրբեջանի ցանկությունը միանգամայն հասկանալի է, սակայն չեմ կարծում, որ այն պսակվի հաջողությամբ, քանի որ Ադրբեջանի կազմից դուրս գալու եւ առանձին պետություն ստեղծելու արցախահայության որոշումն անբեկանելի է միջազգային իրավունքի տեսանկյունից», ասաց Բաբուրյանը: Բանակցությունների բոլոր փուլերում հարեւան երկրի ներկայացուցիչները գիտակցաբար լռության են մատնում Ղարաբաղի անկախացման փաստը, այսինքն՝ նախկին Խորհրդային Միության Գերագույն խորհրդի 1991 թվականի ապրիլի 3-ին ընդունված օրենքը «ԽՍՀՄ կազմից խորհրդային հանրապետության դուրս գալուն առնչվող հարցերի լուծման կարգի մասին»: Տես # էջ 3

Բոնն. Ղարաբաղի խնդրի շուրջ բանակցությունները լարված են

Բոննում ընթացող ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի հերթական նիստում, որը նվիրված է Լեռնային Ղարաբաղին, «շարունակվում է քրտնաջան աշխատանքը՝ հակամարտության մասնակիցների միջեւ տարաձայնությունները հաղթահարելու միջոցների որոնման ուղղությամբ»: Նոյեմբերի 29-ին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի հետ զրույցում այսպես է գնահատել այդ խորհրդակցությունները Ռուսաստանի կողմից ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ Վալենտին Լոզինսկին: «Այժմ, ասել է նա, բանակցությունները հասել են այնպիսի փուլի, երբ քննարկվում են ապագա համաձայնագրերի վճռորոշ հարցերը, որոնց շուրջ անհրաժեշտ է հասնել կողմերի փոխըմբռնմանը: Ավարտվել է համաձայնագրի ամբողջ նախագծի եւ նրա յուրահատուկ հավելվածների ուսումնասիրումը՝ առաջին ընթերցմամբ: Բացի այդ, բանակցությունների արդյունքների շուրջ նախապատրաստվում է Մինսկի խմբի համանախագահների զեկուցումը՝ մինչեւ ԵԱՀԿ անդամ երկրների արտգործնախարարների՝ Բուդապեշտում կայանալիք նիստը: Առայժմ վաղ է խոսել որոշակի արդյունքների մասին: Բանակցությունները լարված են ընթանում», նշել է Վ. Լոզինսկին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Չեխիայի դեսպան Սլանսկին Հայաստանում

Երեկ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը ընդունեց Ռուսաստանի Դաշնությունում եւ Հայաստանի Հանրապետությունում Չեխիայի Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ռուդոլֆ Սլանսկիին: Ինչպես հայտնեցին կառավարության մամլո ծառայությունից, Չեխիայի դեսպանը ներկայացրել է իր երկրում շուկայական տնտեսության անցման բնագավառում տեղի ունեցած հաջողությունները: Հրանտ Բագրատյանն իր հերթին ներկայացրել է կառավարության ռազմավարությունը, անդրադարձել է տնտեսության եւ ազգային դրամի կայունացման ուղղությամբ կատարված աշխատանքներին: Հանդիպման ժամանակ շոշափվել են հայ-չեխական համագործակցությանն առնչվող մի շարք համաձայնագրերի հարցը, որոնց վերջնական տարբերակը տակավին մշակվում է: Վարչապետը կարեւորել է այդ փաստաթղթերի մշակման արագացումը, որը մեծապես կնպաստի երկու երկրների փոխհարաբերությունների զարգացմանը: Հրանտ Բագրատյանը խնդրել է Չեխիայի Հանրապետության վարչապետ Վացլավ Կլաուսին հաղորդել պաշտոնական այցով Հայաստան գալու իր հրավերը: Նույն օրը Չեխիայի դեսպանին ընդունել են նաեւ ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը եւ փոխարտգործնախարար Էդուարդ Զուլոյանը:

ՏԱԳՆԱՊ

Մամուլը տնտեսավարող սուբյե՞կտ, թե՞ հարկահանվող օբյեկտ

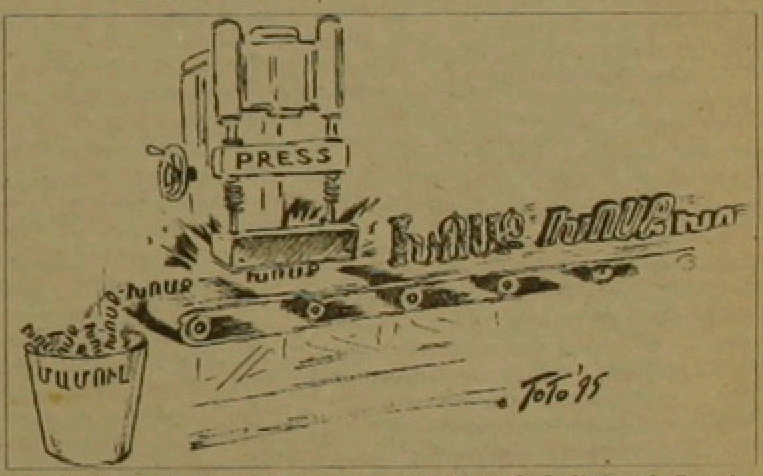

Արդեն ձանձրացել ենք մեր պետական պատասխանատուներին բացատրելուց, որ մամուլը... հաց չէ, բենզին չէ, սիգարետ չէ, ոչ էլ մանավանդ բենզին, որ գներն այսօր բարձրացնես այսպես, մյուս օրն այնպես, միշտ ունենալով պատրաստի պատճառաբանությունը՝ այսպես եմ բերում, այսպես եմ հանձնում, ինձ այսպես է ձեռ տալիս, հետեւաբար... Երեւի մենք էլ նրանց ենք ձանձրացրել արդեն, մեր համոզելու փորձերով, թե մամուլը հոգեւոր սնունդ... ճյուղին է պատկանում, որին ոչ թե պետք է կերակրել (հետո՝ մեջքանից անցկացնելությանը), այլ չխանգարել առնվազն գոյատեւելու, քանի որ առանց ազատ մամուլի անհնար է ժողովրդավարական հասարակարգ ստեղծել, ազատական տնտեսություն զարգացնել:

Պատասխանատուների պատասխանն էլ է ձանձրացուցիչ, ինչպես նոր դասն անգիր արած աշակերտի պատասխանը՝ մամուլը, թերթն էլ է տնտեսավարող սուբյեկտ, որ լուր, կարծիքներ, գաղափարներ է արտադրում-տարածում, հետեւաբար այն էլ, ինչպես տնտեսավարող ամեն մի սուբյեկտ, պետք է արտադրի այնպիսի որակով ու քանակով, որ շուկայում իր մնացած պահանջարկին է, իսկ եթե չկարողանա տնտեսավարել ու շահ ապահովել, ապա թող փակվի, ինչ է պատահել, ուրիշը նրա փոխարեն կգա ավելի լավ: Տես # էջ 2

Իսմեթ Սեզգինը եւ Բաբկեն Արարքցյանը հանդիպել են Անկարայում

Սուլեյման Դեմիրելն ընդունեց ՍԾՏՀ պատվիրակությանը

Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի (խորհրդարանի) նախագահ Իսմեթ Սեզգինը նոյեմբերի 28-ին սիրալիր տեսակցություն է ունեցել, ինչպես գրում է «Ժամանակ» թերթն «Ազգին» հղած ֆաքսում, Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի հետ, Անկարայում, ուր կայանում էին Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության (ՍԾՏՀ) խորհրդարանական վեհաժողովի նիստերը: Շուրջ 40 րոպե տեւած խոսակցության ընթացքում, որին մասնակցել են նաեւ հայկական պատվիրակության մյուս անդամներ ՀՀ ԱԺ նախագահի տեղակալ Կարապետ Ռուբինյանը, տնտեսական-իրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Էդվարդ Եգորյանը եւ պատգամավոր, «Շամիրամ» կազմակերպության անդամ Ջուլիետա Կաժոյանը: Քննարկվել են թե ՍԾՏՀ խորհրդարանական վեհաժողովի եւ Թուրքիա-Հայաստան փոխհարաբերություններին վերաբերող հարցեր: Կողմերը նախ արտահայտել են այն կարեւորությունը, որ իրենք ընծայում են ՍԾՏՀ-ի շրջանակներում միջխորհրդարանական համագործակցությանը, ապա անդրադարձել են Թուրքիա-Հայաստան փոխհարաբերություններին, ընդգծելով, որ դրանք պետք է լինեն բարիդրացիական եւ փոխշահավետ: Սեզգինը գոհունակություն է հայտնել, որ հայկական պատվիրակությունը Թուրքիա է մուտք գործել Կարսի սահմանային դռնից, իսկ սրան Արարքցյանը հույս է հայտնել, որ ապագայում այդ դուռը լայն կբացվի երկկողմանի երթեւեկի համար:

Նույն օրը, Չանկայայի պալատում, վեհաժողովին մասնակից պատվիրակությունների ղեկավարներին, գլխավորությամբ պրն. Բաբկեն Արարքցյանի, ընդունել է Թուրքիայի Հանրապետության նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը եւ ընդգծելով ՍԾՏՀ-ի կարեւորությունը տարածաշրջանային առումով, վստահեցրել է, որ մոտիկից է հետեւում վեհաժողովի աշխատանքներին: Հանուն իր գլխավորած պատվիրակության արտահայտվել է նաեւ Բաբկեն Արարքցյանը, որ շնորհակալություն է հայտնել վեհաժողովի աշխատանքների բերումով ստեղծված նպաստավոր պայմանների համար եւ շեշտել այդ աշխատանքների կարեւորությունը տարածաշրջանի կայունության եւ տնտեսական համագործակցության տեսակետից:

Երեկ, նոյեմբերի 29-ին, հայկական պատվիրակությունը լիագումար նիստերին մասնակցելուց հետո ընդունվել է Թուրքիայի արտգործ նախարար Դենիզ Բայկալի կողմից:

ԲՐՅՈՒՍԵԼ

Ասիայի գազն ու նավթը Եվրոպա կարելի է հասցնել Հայաստանով

Օրերս ՀՀ էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանի գլխավորած պատվիրակությունը վերադարձավ Բրյուսելից, որտեղ տեղի է ունեցել «Անդրկովկասի, Կենտրոնական Ասիայի, Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Մոլդովայի տարածքով նավթի եւ գազատարների անցկացման վերաբերյալ կոնֆերանսը»: Այս մասին երեկ հայտնի դարձավ ՀՀ էներգետիկայի նախարարության մամլո ծառայությունում: Կոնֆերանսին, որին մասնակցել են TACIS ծրագրում ընդգրկված նորանկախ պետությունների, Եվրամիության անդամ պետությունների եւ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ընդգծվել է, որ Կենտրոնական Ասիան եւ Անդրկովկասն ունեն նավթի եւ գազի ինքնատիպ պաշարներ եւ արտահանման մեծ հնարավորություններ, իսկ Եվրոպան՝ պահանջարկ: Հայաստանի պատվիրակությունն է հայտնել պատրաստակամություն՝ միջազգային երկրների միջեւ նավթի եւ գազատարների անցկացման համար տրամադրել իր տարածքը:

Նույն ժամանակահատվածում Բրյուսելում տեղի է ունեցել նաեւ Եվրոպական էներգետիկական խարտիայի կոնֆերանսը, որտեղ քննարկվել եւ հավանության են արժանացել խարտիայի քարտուղարության 1996 թ. բյուջեի եւ ծրագրերի հիմնական դրույթները, վավերացման արդյունքների հետ կապված հարցեր: Խարտիայի գլխավոր քարտուղար է ընտրվել գերմանացի Պիտեր Շյութերլեն: Կոնֆերանսում Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացրել է ՀՀ էներգետիկայի նախարարության արտաքին կապերի վարչության պետ Վիլեն Հակոբյանը:

Գ. Մ.

Եվրոպական հանձնաժողովի պատվիրակությունը կժամանի Երեւան

Այսօր աշխատանքային այցով Երեւան կժամանի Եվրոպական հանձնաժողովի պատվիրակությունը՝ պարենային օգնության հարցերով պատասխանատու Ժան Պիեր Պիստրոֆի գլխավորությամբ: Նախատեսվում է, որ պատվիրակության հետ բանակցություններ կվարեն ԱՊՀ, Եվրամիության եւ միջազգային տնտեսական կազմակերպությունների գծով նախարար Գագիկ Շահբազյանը, էկոնոմիկայի փոխնախարար Արմեն Դարբինյանը: Պատվիրակությանը կընդունի նաեւ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը: Պատվիրակության անդամները Երեւանից կմեկնեն դեկտեմբերի 2-ին:

Բաքուն մտահոգ է ՄԱԿ-ի փաստաթղթերից

Թուրքական «Անատոլու» գործակալության Նյու Յորքի գրասենյակի տվյալներով, վերջերս ՄԱԿ-ի կողմից հրապարակվող տեղեկագրերի եւ փաստաթղթերի մեջ չի նշվում, որ Լեռնային Ղարաբաղը մաս է կազմում Ադրբեջանի տարածքին: Այս պարագան, ինչպես իր կողմից վկայում է «Ժամանակ» օրաթերթը, պատճառ է դարձել ադրբեջանական կողմի հակազդեցություններին, եւ ՄԱԿ-ում Ադրբեջանի ներկայացուցիչները բողոքի նամակ են հղել Բուտրոս Ղալիին եւ իրենց դժգոհությունը հայտնել այդ կապակցությամբ: ՄԱԿ-ում Ադրբեջանի մշտական ներկայացուցչությունից «Անատոլու» գործակալությանը հայտնել են, որ նախապես ՄԱԿ-ի փաստաթղթերում միշտ ընդգծվում էր, որ Լեռնային Ղարաբաղն «անբաժանելի մասն է կազմում Ադրբեջանի տարածքի»: Ներկայացուցչությունը ցանկություն է հայտնել, որ «սրբագրվի այն սխալը», որ վերջերս երեւացել է ՄԱԿ-ի քննիչ մարմնի տեղեկագրում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Միջոցը էլ ! [illegible]

ՏԱԳՆԱՊ

Մամուլը տնտեսավարող սուբյե՞կտ, թե՞ հարկահանվող օբյեկտ

...նի բավարարելու համար պահանջարկը։ Մեծացնի՞ տպաքանակը։ Բայց այդ դեպքում թերթի բյուջեական ծախսածը առավել կմեծանա, ճանի որ ներկայիս տոննան 1300 դոլար արժեցող թղթի սպառումը կավելանա տպաքանակի ուղիղ համեմատությամբ, մեծացնելով ինքնարժեքը։ Կարո՞ղ են մեր պետական տնտեսագետները իրենց դասագրքերում գտնել տնտեսավարման նման հակասական օրինակ, երբ որքան շատ ես արտադրում, այնքան մեծանում է ինքնարժեքը, այսինքն կրճատվում է եկամուտը։ Կարո՞ղ են բացատրել, թե ինչու 1993 թ. 36 հազար տպաքանակ ունեցող թերթն այսօր, 2 տարի հետո, ինքնակրճատել է իր տպաքանակը և իջեցրել մինչև 7000-ի, վերջերս նույնիսկ 5000-ի, իսկ շատ կտրվի ընդամենը 3000 օրինակ։

[illegible]

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նախարարները ցուցադրեցին իրենց կարողությունները արտակարգ իրավիճակներում

Նոյեմբերի 29-ին Հայաստանում ավարտվեցին խաղաղացիական պաշտպանության հիմնաեռատարական շտաբային զինավարժությունները, որոնց մասնակցում էին տարբեր նախարարությունների, Երեւանի, Վանաձորի, Արմավիրի շրջանի գործադիր իշխանությունները։ Զինավարժությունների նպատակն ունեին ստուգել եւ բարձրացնել ղեկավար անձանց գիտությունները արտակարգ իրավիճակներում։ «Մենք պետք է հասկանանք, որ ծայրահեղ կառավարումը պետական կառավարման անբաժանելի մասն է», հայտարարեց ՀՀ Արտակարգ իրավիճակների վարչության պետ նախարար Ստեփան Բաղալյանը։

Նոյեմբերի 28-ի առավոտյան կառավարության անդամները տագնապի ազդանշանով ներկայացան ՀՀ վարչապետի մոտ (որն ի պաշտոնե ՀՀ խաղաղացիական պաշտպանության պետն է), ստացան համձնարարականներ համակարգը բարձր պատրաստվածության բերելու վերաբերյալ։

Ս. Բաղալյանը «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնեց, որ տրանսպորտի եւ հաղորդակցության, կապի, առողջապահության, ՆԳ նախարարությունները, Քաղպաշտպանության հանրապետական շտաբը զեկուցեցին վարչապետին բարձր պատրաստվածության ռեժիմի անցնելու մասին, այնուհետեւ լիակատար պատրաստվածության հրահանգ տրվեց։ Խաղարկվեց ատոմակայանում վթարի սպառնալիքի սցենարը, տեղում միջոցներ ձեռնարկելու նպատակով հանձնաժողով կազմվեց էներգետիկայի նախարարի գլխավորությամբ, հայտարարվեց Հայկական ԱԷԿ-ում հավանական վթարի դեպքում բնակչության պաշտպանության պլանը արագ գործարկման մեջ դնելու մասին։

ՀՀ կապի նախարար Գրիգոր Պողպատյանը «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնեց, որ 30 կմ շառավղով հաջողվեց բնակչության 90 տոկոսին ազդարարել վթարի մասին։

Ս. Բաղալյանը տեղեկացրեց, որ առողջապահության նախարարության ջանքերով կազմակերպվել է կալիումական յոդի հաբերի արտադրություն, որն օգտագործվում է ճառագայթային վտանգի դեպքում։ Արդեն արտադրված է հաբերի մոտ 2 մլն. բնակչության համար բավարար քանակություն։ Նոյեմբերի 29-ին կառավարության անդամների համար ցուցադրվեց երկու ուսենար օդային տագնապ եւ ռադիացիոն վթար «Հայէներգոմոնտաժ» գործարանում։ Զինավարժության ընթացքում ստուգվեց արտակարգ իրավիճակներում գործելու անձնակազմի պատրաստվածությունը։

Մեկ ուրիշ զինավարժության ժամանակ ՀՀ պաշտպանության նախարարության զինծառայողները ցուցադրեցին ինչպես գործել ... զենքերի ... (sic) ... հետ, ինչպես նաեւ ... գործողությունները։ Ըստ Ս. Բաղալյանի, զինավարժությունները փաստեցին, որ զինվորները կարող են հեշտացնել չեզոքացնել վտանգը, փրկարարական աշխատանքներ կատարել, առաջին օգնություն ցույց տալ տուժածներին։ Ընդգծվեց, որ միջոցառման համար հանդերձանքը արտադրվել է Հայկական կառույցներում։

Զինավարժությունների ժամանակ բացահայտվեցին շատ թերություններ, որոնք մեկ շաբաթվա ընթացքում կներկայացվեն կառավարությանը՝ կատարելագործման առաջարկներով։

ՀՀ նախագահի խորհրդական, ՀՀ գլխավոր ռազմական տեսուչ գեներալ լեյտենանտ Պալիբեգյանը նշեց, որ երկար ընդմիջումից հետո այս զինավարժություններն առաջինն էին։ Ըստ նրա, հետագայում կկազմակերպվեն ավելի բարդ զինավարժություններ, այդ թվում քաղաքների, գյուղերի բնակչության մասնակցությամբ։

ՆՏ

ՍՓՅՈՒՌՔ

Բորիս Ելցինը կնախանձեր Հայաստանին

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ «Անցյալ տարի միայն Արգենտինայում Հայաստանի համար հավաքել էին մեկ միլիոն դոլլարից ավելի օգնություն։ Նման բան անգամ Բորիս Ելցինը չէր երազել»։ Այս տողերը «Կոմսոմոլսկայա պրավդա» թերթում տպագրված «Ցրված միլիոններ» հոդվածից են, որ նվիրված է հայկական սփյուռքին։ Թերթը գրում է, թե միայն մոտավոր հաշվարկներով սփյուռքի օգնությունը կազմել է շուրջ 20 մլն դոլլար՝ գումարած դրան այն մեծաքանակ նվիրատվությունները, որոնք մշտապես ստացվում են։ Այսպիսով, առ այսօր ամենահամեստ հաշվարկներով Հայաստանը ստացել է մոտ 100 մլն դոլլարի օգնություն։

Թերթը գրում է, որ հայկական սփյուռքը պայմանականորեն բաժանվում է երկու ուղղության՝ մերձավոր և արևմտյան։ ԽՍՀՄ փլուզումից հետո ստեղծվեց նոր սփյուռքի հասկացությունը, որում ընդգրկվում է Վրաստանը՝ 500 հազար հայությամբ, մոտավորապես այդքան էլ Ռուսաստանում, ինչպես նաև Ուկրաինան և Միջին Ասիայի երկրները։ Մերձավոր Արևելքում բնակվում է 200 հազար հայ, որից 100 հազարը՝ Սիրիայում, մյուսները Իրանում, Իսրայելում, Հորդանանում և Թուրքիայում։ Արևմտյան սփյուռքը հետևյալ պատկերն է ներկայացնում. Ֆրանսիայում՝ 500 հազար, Գերմանիայում՝ 200 հազար, Անգլիայում՝ 200։ Փոքրաթիվ համայնքներ կան Ավստրալիայում, Իտալիայում, Բելգիայում, Բուլղարիայում, Ռումինիայում և այլն։

Ամենախոշոր հայ գաղութը ԱՄՆ-ում է՝ մոտ 1 մլն և Կանադայում՝ 600 հազար։ Ամենակազմակերպված համայնքը Արգենտինայինն է։ Եվ այսպիսով ստացվում է, որ սփյուռքի հայերը շուրջ 3,5 միլիոն են։

Խմբագրության կողմից ավելացնենք, որ մեզ համար էլ որքան էլ բանկ լինի, անկախ գումարից, ամեն մի գաղութի օգնությունը Հայաստանին, սակայն չենք կարծում, որ Արգենտինայի հայության 1 միլիոն եւ նույնիսկ ավել օգնությունը նախագահ Ելցինի համար նախանձելի գումար է։ Ինչ վերաբերում է մեր գաղթօջախների թվին, թերթի տվյալներն այնքան են սխալ, որ կարիք չենք տեսնում դրանք ուղղելու։

Լիբանանի հայերը դժգոհում են

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Լիբանանի հայկական համայնքի դժգոհությունն է հարուցել երկրի Ազգային տեղեկատվական հանձնախմբի հինգ անդամների նշանակման կառավարության որոշումը, որոնք ներկայացնում են Լիբանանի համայնքները։ Հայերը հանձնախմբում ներկայացուցիչ չունեն։ Հայկական համայնքի անդամները գտնում են, որ այդ քայլով անտեսվում է տեղի հայերի իրավունքները, որոնք հաստատված են Թաէֆի համաձայնագրով եւ ըստ այդմ յոթ մեծագույն համայնքներից մեկն է համարվում հայկականը՝ վայելելով մյուսների համահավասար իրավունքներ։ Միեւնույն ժամանակ հայկական կողմը հիշեցնում է, որ այս քայլը շարունակությունն է նախընթաց նմանօրինակ քայլերի, երբ Լիբանանի կառավարությունը նշանակեց «Միդլ Իստ»-ի եւ «Կազինո դյու Լիբան»-ի վարչական խորհուրդները՝ առանց դիմելու հայկական համայնքին, ինչը որ վերջիններիս իրավունք է տալիս կարծելու, թե հայերն իրավազրկվում են։

Այստեղ «Ազգի» կողմից հարկ ենք տեսնում բացատրելու, որ Լիբանանում պետական գլխավոր հիմնարկների տնօրենները նշանակվում են համայնքային սկզբունքով, եւ երկրի 17 համայնքների միջեւ հայ համայնքը իր հիերարխիկ կարգավիճակով հանդիսանում է 7-րդը։

Հարգելի ապակերտներ, ծնողներ եւ ուսուցիչներ

Ժողովրդավարության եւ զարգացման հիմնադրամը հայտնում է, որ դեկտեմբեր ամսվա առաջին երկու շաբաթվա ընթացքում սկսում է Հայաստանի դպրոցներին մատակարարել պոլիէթիլենային թաղանթ, փայտյա ձողիկներ, մեխ եւ այլն։ Ձմեռային օգնություն դպրոցներին այս ծրագիրը հովանավորում է ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը եւ Փրկեք երեխաներին կազմակերպությունը եւ գալիս է լրացնելու Տաք ծմեռ ծրագրի սահմաններում դպրոցներին նավթի օգնությանը։

Ակնկալվում է, որ այս ծրագրերի համատեղ ջանքերի շնորհիվ Հայաստանի դպրոցները ձմռան ընթացքում չեն փակվի եւ աշակերտները դասերը կանցկացնեն տաք դասասենյակներում։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ

Ծաղիկներ՝ խորհրդային իշխանության հիշատակին

[illegible] 29-ին Ալ. Մյասնիկյանի արձանի մոտ [illegible] 75 տարին [illegible] 200 [illegible] 75 ծաղիկներ [illegible] 2750 [illegible]

Ա. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային [illegible]
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ
ՏԵՂԱԿԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Կարեն Բաբուրյան. «Հոգեբանական առումով Ադրբեջանը հրաժարվել է ԼՂ-ից»

Սկիզբը էջ 1

Կարեն Բաբուրյանի խոսքերով, այդ օրենքի գոյության մասին ամենայն հավանականությամբ տեղյակ չեն նաեւ միջնորդ երկրների շատ ներկայացուցիչներ: Մինչդեռ ոչ հեռավոր անցյալում Ստրասբուրգում կայացած Եվրախորհրդարանի նիստերից մեկում ադրբեջանյան դիվանագետները ցնցված էին, երբ Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչը հրապարակեց այդ փաստաթուղթը, որը փաստորեն արդարացնում եւ օրինականացնում է ԼՂՀ կազմավորումը, իսկ Անգլիայի ներկայացուցիչ Դեւիդ Ասկինսոնի խնդրանքով այն բազմացվեց եւ տարածվեց ներկաների շրջանում:

Կարեն Բաբուրյանի տեղեկատվությամբ, հիշյալ օրենքում, որը, ի դեպ, ստորագրել էր նաեւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչը, հստակորեն նշվում է, որ «Խորհրդային Միության ինքնավար հանրապետությունների եւ ինքնավար կազմավորումների ժողովուրդներին իրավունք է վերապահվում ինքնուրույն նաեւ վճռել Միության կամ նրանից անջատվող միութենական հանրապետության կազմում մնալու հարցը, ինչպես նաեւ սեփական պետական իրավական կարգավիճակի հաստատումը: Միութենական հանրապետությունում, որի տարածում կամ տվյալ տեղանքում բնակչության մեծամասնությունը կազմող հավաք բնակվող ազգախմբեր, հանրաքվեի արդյունքներն ամփոփելիս, այդ տեղանքներում քվեարկության արդյունքները հաշվարկվում են առանձին»: Նախկին ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի օրենքը ինքնորոշման իրավունք է նախատեսում ոչ միայն Ադրբեջանի, այլեւ Լեռնային Ղարաբաղի համար: «Զարմանալի չէ, որ ադրբեջանական դիվանագետները գիտակցաբար անտեսում են ԽՍՀՄ սահմանադրական մեխանիզմները, քանի դեռ Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզը նախկին Միության տարածում միակ ինքնավարությունն էր, որը 1991 թվականի աշնան բարդ իրավիճակում լիովին օգտագործեց Սահմանադրությամբ նախատեսված իրավունքներն ու հնարավորությունները, ընդ որում՝ ի տարբերություն միութենական հանրապետությունների մեծամասնության, որոնք պարզապես անտեսել են Սահմանադրության դրույթները», ընդգծեց ղարաբաղյան խորհրդարանի խոսնակը: «Ուշագրավ է այն հանգամանքը, որ նույն օրենքը ինքնորոշման իրավունք է նախատեսում ոչ միայն ինքնավարությունների, այլ նույնիսկ հավաք բնակվող ազգախմբերի համար, նշեց Բաբայանը, ուստի միանգամայն օրինական եւ Սահմանադրության ոգուն համապատասխան քայլ եղավ 1991 թ. սեպտեմբերի 2-ին ԼՂԻՄ եւ Շահումյանի շրջանի օրենսդրական մարմինների համատեղ նստաշրջանի անցկացումը, որի ընթացքում ընդունվեց ԼՂՀ անկախության մասին հռչակագիրը: Ինչ վերաբերում է տարածքային ամբողջականության սկզբունքին, որի մասին բանակցությունների ընթացքում անընդհատ պնդում է հակառակ կողմը, ապա ՄԱԿ-ի անդամ Ադրբեջանի ղեկավարությունը պետք է հայտնի լինի ՄԱԿ-ի կանոնադրության այն դրույթը, որ տարածքային ամբողջականության սկզբունքը գործում է միմիայն միջպետական, այսինքն՝ ճանաչված պետությունների միջեւ հարաբերություններում, ասաց ԼՂՀ խորհրդարանի ղեկավարը: ԼՂՀ-ն ճանաչված չէ միջազգային հանրության կողմից, ուստի նա չի կարող խախտել ճանաչված Ադրբեջանի ամբողջականությունը:

Կարեն Բաբուրյանի համոզմամբ, ղարաբաղյան դիվանագետների փաստարկության անբեկանելիությունն ադրբեջանական ղեկավարությունը փորձում է հակադրել նավթային հզոր գործոնը եւ կասպիական նավթի փոխադրման հարցում գերտերությունների միջեւ գոյություն ունեցող տարաձայնությունները:

«Սակայն Բաքվում պետք է գիտակցեն, որ նավթի գործոնը հավասարապես կարող է ե՛ւ նպաստել տարածաշրջանում խաղաղության հաստատմանը, ե՛ւ լարվածության սաստկացմանը», նշեց խորհրդարանի խոսնակը: Կարծում եմ, որ մարտական գործողությունների վերսկսումը չի բխում ոչ Ադրբեջանի, ոչ ԼՂՀ ժողովուրդների շահերից, բայց չի բացառվում, որ պաշտոնական Բաքուն, գերագնահատելով իր նավթային հնարավորությունները, դիմի ճգնաժամի կարգավորման ուժային եղանակներին: Տվյալ պարագայում մեծանում է Հայաստանի Հանրապետության դերը, որը պետք է օգտագործի իր կարողությունները ԵԱՀԿ շրջանակներում, քանի որ Լեռնային Ղարաբաղը չի ներկայացված Եվրակազմակերպության մեջ, նշեց խորհրդարանի ղեկավարը:

Մեր այն հարցին, թե այս կապակցությամբ գոյություն ունե՞ն տարաձայնություններ ՀՀ եւ ԼՂՀ միջեւ, Կարեն Բաբուրյանը մասնավորապես ասաց. «Սկզբունքային տարաձայնություններ չկան, բայց պետք է նշեմ, որ տակտիկական առումով երբեմն ծագում են որոշակի հակասություններ»:

Ամեն դեպքում, մեզ հուսադրում է այն հանգամանքը, որ հոգեբանական առումով Ադրբեջանը վաղուց արդեն հրաժարվել է ԼՂՀ-ից:

Ասվածի պերճախոս վկայությունն է բեկորգել այն փաստը, որ մենք հրավեր չենք ստացել Բաքվից մասնակցելու Ադրբեջանի թե խորհրդարանական ընտրություններին, թե սահմանադրության ընդունմանը», վերջում նշեց Կարեն Բաբուրյանը:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Սեփականաշնորհումը սպասում է խոշոր ներդրողների

Նոյեմբերի 21-ի դրությամբ հրապարակված են 187 բաց բաժնետիրական ընկերությունների ազդագրերը: Ավարտված է 176-ի եւ չի կայացել 11 ձեռնարկությունների բաժանորդագրությունը: Որպես բաց բաժնետիրական ընկերություն սեփականաշնորհվել են 99 ձեռնարկություն, 22-ը վաճառվել են լոտային աճուրդով: Չի կայացել 7 ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումը եւ 3 ձեռնարկությունների լոտային աճուրդը: «Ձեր կարծիքով, անհեռանկարային արտադրություններ են դրանք եւ կորա՞ն գործել», հարցն ուղղեցինք ՀՀ կառավարությանն առընթեր սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման հանձնաժողովի նախագահ պարոն Քոչարյանին:

— Ոչ: Պարզապես վաճառքը չի կայացել: Դեռ նաեւ պատճառներն ուսումնասիրելու, բացահայտելու կարիք կա: Հիմնականը, բերես, խոշոր պարտքերն են: Այդ 7-ի շարքում 4-ը գինու գործարաններ են, որոնք մեծ վարկային պարտքեր ունեն: Հետանկարը դժվար է կռահել:

— Բայց դրանք տեղական հումքի վրա աշխատող հազվագյուտ ձեռնարկություններից են:

— Վերամշակող ձեռնարկությունների բաժանորդագրության տոկոսն ավելի բարձր է, քան մյուս ճյուղերինը (ասենք ագրոարդյունաբերական): Սա ապացուցում է, որ մարդիկ կողմնորոշվում են դեպի տեղական արտադրություն, համարելով այն կենսունակ:

— Առհասարակ շեշտվում է, որ ագրոարդյունաբերականը Հայաստանի տնտեսության մեջ [illegible] ունեցող ճյուղերից է: Ինչո՞վ եք մեկնաբանում, որ ժողովուրդը սերտիֆիկատները չի դնում այդ ոլորտի ձեռնարկություններում:

— Այստեղ պատճառները մի քանիսն են: Պետք է գնահատել այսօրվա տեսանկյունից: Դրանք հիմնականում նախկին Խորհրդային Միության ռազմական արդյունաբերությանն սպասարկող ձեռնարկություններն էին, որոնք այսօր արտադրանքի շուկա գտնելու խիստ դժվարություններ ունեն: Մյուս ճյուղերի համեմատ նրանց հիմնական միջոցների արժեքը բավականին բարձր է, որի պատճառով գերբաժանորդագրություն հաճախ տեղի չի ունենում:

— Հնարավոր համարո՞ւմ եք, որ միջազգային որեւէ կազմակերպություն որպես խոշոր վարկեր տրամադրի տեղական հումքով աշխատող արդյունաբերությանը:

— Վարկեր տրամադրող կազմակերպությունը հաշվի է առնում ամստանալով հնարավոր կլինի փակել պարտքը: Գուցեեւ: Դա կլինի մի տարբերակ: Չկայացած ձեռնարկություններից անդրադարձել ենք միայն թիվ 2 խաղաբուծական ֆերմային եւ «Պոլիպլաստ» գործարանին: Առաջինի գինը աճուրդի ժամանակ անհավանական բարձրացվել էր: Ակնհայտորեն խափանելու որոշակի մտադրություններ են եղել: Մենք ընտրեցինք այն որպես բաց բաժնետիրական ընկերություն սեփականաշնորհելու տարբերակը: Իսկ «Պոլիպլաստում» բյուրոկրատության պատճառով չէր կազմակերպվել փակ բաժանորդագրությունը եւ այդպիսի որոշեցինք կրկնել այն:

— Երբ չհայտնվեն խոշոր ներդրողներ կամ չտրվեն վարկեր, պետությունը ի վիճակի՞ է պահպանելու տեղական հումքով աշխատող խոշոր արտադրությունները, որոնք այսօր դեռ վնասով են աշխատում:

— Պետությունը պետք է կարողանա պահպանել այնքան, որքան ինքը կարող է եւ պետք է: Երբ ձեռնարկություններին տանք ինքնուրույնություն նախկին տնտհաշվարկային կամ կապալային եղանակներով, նրանք վնասով աշխատելու դեպքում ներից կլինեն պետությանը: Այդպես երկարաձգվում է նրանց գոյությունը զուտ պետությունեն գործ ունի: Չկայացած բաժանորդագրությամբ ձեռնարկությանը վարկեր հազիվ թե տրամադրվեն: Դրանք դեռեւս մնում են պետական: Գուցե փոխենք սեփականաշնորհման ձեւը: Ներկայացնենք աճուրդով կամ հայտարարենք մրցույթ: Մրցույթի պայմանների մեջ կարող է օգտագործվել ներդրումների տարբերակը: Երբ արտասահմանյան որեւէ գործընկեր ուզենա նման ձեռնարկության մեջ ներդրում կատարել, այդ դեպքում կանխիկ դրամը ցի հաշվին: Նման շռայլություն թույլ տալ չենք կարող: Երբ պետությունը որոշել է արտադրությունն օտարել իրենից, հանձնել մասնավոր ձեռնարկատերերին, ուրեմն պետք է հաշվի առնել, որ բյուջեում նման ծախսեր չեն նախատեսված:

— Անկախ նրանից՝ հետագայում կփոխհատուցվի՞ նրանց գործունեությունը, թե ոչ:

— Իհարկե: Փոխհատուցելու դեպքում պետք է լինի ծրագիր, բյուջեն եւ սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիր համապատասխանեն իրար եւ առաջադրված նպատակների համար առանձնացվեն ծախսվելիք գումարները: Սակայն այդպես կարող են լինել միայն եզակի արտադրություններ:

— Աճուրդներում բազմիցս կրկնվել են վաճառքը ձախողելու դեպքեր: Ինչո՞վ եք դա բացատրում:

— Առայժմ լոտային աճուրդները հաջող չեն ընթանում, մեր սպասելիքները չեն արդարանում: Վատ է ընդհանրացումներ անելը: Աշխատում ենք այս ընթացքում լոտային աճուրդների թիվը սահմանափակել: Միայն անհրաժեշտության դեպքում դրանք կկիրառվեն: Հույս կա վաուչերային սեփականաշնորհման ավարտից հետո: Բայց դա 1-2 տարուց շուտ չի լինի: Աճուրդներն իրենց կարդարացնեն կանխիկ դրամով վաճառք կատարելու դեպքում: Այդ ժամանակ կհայտնվեն խոշոր ներդրողներ: Առայժմ այդպիսիք քիչ են: Պետք է նկատի ունենալ, որ նախնական պայմանավորվածություն է կնքվում տարբեր գնորդների միջեւ, կամ գները չբարձրացնելու միտումով տարբեր տեսակի ճնշումներ են գործադրում մեկը մյուսի նկատմամբ: Նման դեպքեր քիչ, բայց նկատվում են: Այնպես որ այս մեխանիզմը կատարելագործման կարիք ունի:

Ա. Գ.

[illegible]

Գնդակոծվել են Տավուշի շրջանի Մովսես գյուղի պաշտպանական դիրքերը

Նոյեմբերի 28-ի երեկոյան սահմանային հերթական միջադեպն է գրանցվել հայ-ադրբեջանական սահմանի հյուսիսարեւելյան հատվածում: ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի եւ լրատվության վարչությունից Նոյյան Տապահան գործակալությանը հայտնեցին, որ Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները ժամը 17.00-18.45-ը տրամաչափի տարատեսակ զենքերով գնդակոծել են Տավուշի շրջանի Մովսես գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Հայաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումների համարժեք պատասխան գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել է կրակը: Երկու կողմից էլ կան տուժածներ: ՆՏ

[illegible] առանձին հակամարտություններն են

Համաշխարհային [illegible] «[illegible] բարություն» թեմայով վաղը կայանալիք խորհրդաժողովին մասնակցելու նպատակով, որն անցկացվում է «Նախաձեռնությունների զարգացման գործակցություն» միջ[illegible] ոչ կառավարական կազմակերպության շրջանակներում, այսօր Սլովենիայի Իզոլա քաղաք մեկնեց Հելսինկյան խաղաղական ասամբլեայի [illegible] կոորդինացիոն խորհրդի անդամ, «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» կազմակերպության ԼՂ կոմիտեի համակարգող Կարեն Օհանջանյանը: Խորհրդաժողովը, ինչպես ասաց [illegible], հատուկ ուշադրություն կդարձնի [illegible] երկրներում, Անդրկովկասում եւ Հյուսիսային Իռլանդիայում տեղ գտած հակամարտություններին: Նախատեսվում է նաեւ ստեղծել ոչ կառավարական կազմակերպությունների միջազգային կոնսորցիում: Կարեն Օհանջանյանի խոսքերով՝ առաջիկայում «Ոչ կառավարական կազմակերպությունների դերը հակամարտությունների վերացման գործում» թեմայով միջազգային խորհրդաժողով կանցկացվի ԼՂ մայրաքաղաքում, որը կլինի բավականին ներկայացուցչական: Հրավիրված են խորհրդարանականներ, խաղաղական ու հասարակական հայտնի գործիչներ նախկին ԽՍՀՄ երկրներից, Եվրոպայից, ԱՄՆ-ից: Խորհրդաժողովի օրերին տեղի կունենա «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» կազմակերպության ԼՂ կոմիտեի գրասենյակի բացումը Ստեփանակերտում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Իջեւանում դիտում են Սանկտ Պետերբուրգի հեռուստածրագիրը

Նոյեմբերի 29-ին Սանկտ Պետերբուրգի հեռուստահաղորդումները սկսեցին դիտել Իջեւան քաղաքի եւ հարեւան 6 գյուղերի բնակիչները: Այդ բանը հնարավոր դարձավ ՀՀ ռադիոհեռուստատեսային հաղորդիչ կենտրոնի Իջեւանի տարածաշրջանային ձեռնարկության կոլեկտիվի ջանքերի շնորհիվ: Հաղորդումն իրականացվում է ամերիկյան արտադրության արբանյակային ընդունիչով: «Մինչեւ այժմ իջեւանցիները տեղի վերահաղորդիչներով դիտում էին Երեւանի եւ Մոսկվայի երկուական ծրագրերը», հայտնեց ձեռնարկության պետ Ամբաս Խուրոյանը, ավելացնելով, որ իր շրջանի ղեկավարության միջոցով ձեռք բերված արբանյակային մյուս հաղորդիչները հնարավորություն կտան Մոսկվայի ծրագրերն ընդունել ցանցերից, առանց ռադիոռելեային կապի: Արժե նաեւ նշել, որ ձեռնարկության երիտասարդ մասնագետները լրատվական շրջափակումից հանել են բռնազավթվածների Աղավնավան եւ Խաչարդյան գյուղերը, ուր տեղադրել են փոքր հզորության վերահաղորդիչներ:

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

«Տարվա լավագույն ուսուցիչ» մրցույթը՝ Վանաձորում

Հայ օգնության միության կողմից անցկացվող «Տարվա լավագույն ուսուցիչ» մրցույթն այս տարի նոյեմբերի 17-25-ն անցկացվեց Վանաձոր քաղաքում: Մրցույթին մասնակցած 57 ուսուցիչներից 40-ը ճանաչվեցին լավագույններ: Քանի որ մանկավարժության հանրապետական ինստիտուտը մրցույթն անցկացրել էր ատեստավորման թեստերով, ուստի նրանցից 13-ին շնորհվեց «ստեղծագործող», իսկ 27-ին՝ «հմուտ» ուսուցչի կոչում: Մասնակիցներից 6-ը նախկինում ատեստավորված ուսուցիչներն էին, որոնցից մեկն այս մրցույթում նույնիսկ բարձրացրել է իր տարակարգը՝ ստանալով «հետազոտող» ուսուցչի որակավորում:

Մրցանակակիրների համար ՀՕՄ-ը նախատեսել էր դրամական պարգեւ, որի հանդիսավոր հանձնումը տեղի ունեցավ նոյեմբերի 25-ին, Վանաձորի թիվ 5 միջնակարգ դպրոցում: Հանձնաժողովի ներկայությամբ անցկացված խաղ մրցույթի երկրորդ փուլի հիմնական մասնակիցները դասավորներն էին, որոնք նույնպես դրամական խրախուսանքի արժանացան: ՀՕՄ-ի՝ Հայաստանի շրջանային վարչության փոխտնօրեն Օլգա Մելիքյանը շնորհավորելով նրանց նշեց, որ բարեգործական կազմակերպության կողմից Հայաստանում արդեն երրորդ անգամ անցկացվող «Տարվա լավագույն ուսուցիչ» մրցույթը (93 թ. Երեւանում անցկացված առաջին մրցույթում ընդգրկված էին գրեթե բոլոր տարածաշրջանները) մանկավարժի դժվարին աշխատանքը խրախուսելու, նրա բականից առավել նրանց բարոյական աջակցություն ցուցաբերելու նպատակ է հետապնդում: Շնորհավորանքներից հետո տիկին Մելիքյանը 40 մրցանակակիրներին հանձնեց սահմանված պարգեւը՝ 100-ական դոլար «ստեղծագործողի» կոչման արժանացած ուսուցիչներին եւ 50-ական դոլար՝ «հմուտ» ուսուցիչներին: Հիշեցնենք, որ «Տարվա լավագույն ուսուցիչը» ամենամյա մրցույթ է, որին մասնակցելու հնարավորություն կունենան բոլորը:

Ա. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Հալէպահայ կրթական ու մշակութային կեանքի վերածնունդ այս տարի սկսաւ մշակութային, բարեգործական ու բարեսիրական աշխոյժ գործունէութեամբ, որ մասնաւորաբար աչքի կը զարնէ՝ երկու նոր հրատարակչութիւններ եւ Ռուբէն Վերածնունդ մշակութային միութեան կազմակերպած հրապարակային «Զոյց»-ը. Մեծ եղեռնի 80-րդ տարելիցին առիթով, նախորդող «Տարագիր հայութեան համաշխարհային կոնգրէս»-ին: Զոյցը տեղի ունեցաւ արդար. 27 նոյեմբեր 1995-ին, միութեան ընդարձակուած ու բարեզարդուած սրահին մէջ. խօսնակներ պատմաբաններու բազմութեան մը ներկայութեան, ու կը ներկայացնէին տարբեր հատուածներ ու կազմակերպութիւններ. եւ որոնց շարքին

նորագոյնն է 1976 թ. (Յուլիս 4) Ալջերիոյ մայրաքաղաքին մէջ գումարուած համաշխարհային խորհրդաժողովի Հռչակագիր, որ ճանչցուած կը տայ «Ժողովուրդներու իրաւունքներ»ուն:

2. Նոր զարգացումներ Հայկական ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչումին ուղին վրայ, որոնց մէջ ուշագրաւ են ոչ միայն շարք մը պետութեանց կողմէ կատարուած նոր ճանաչումները Հայկական ցեղասպանութեան (Ուրուգուայ, Արժանթին, Պուլկարիա, ԱՄՆ, Սուրիա եւ այլն), այլեւ Լելիօ Պասսօ միջազգային հաստատութեան Վենետիկեան խորհրդաժողովին (1985) ճանաչումը Հայ սփիւռքին, որպէս «ժողովուրդ», որ իրաւունք ունի վայելելու միջազգային իրաւունքին պաշտպանութիւնը:

ներկայ ժամանակներու նորայայտ դժուարութիւններ ու նորաստեղծ արգելակներ ժողովուրդներու իրաւունց դէմ:

[illegible] Հայ դատին առջեւ այսօր ծառացող խոչընդոտներն ու դժուարութիւնները, միջազգային իրաւունքի դէտեւս ունեցած բերեններ ու բաց թողումները, ինչպէս նաեւ միջազգային ատեաններու ներկայ ընթացած կախեալութիւնը գերիշխող [illegible] կամքէն, եւ Թուրքիոյ այդ գերիշխողներուն հետ ունեցած ռազմավարական, քաղաքական փոխշահ առնչութիւնները, առանց մոռնալու նաեւ հայկական կողմին վրայ Հայ դատի սահմանումին պակասութեան ան-

ՍՓՅՈՒՌՔ

Տարագիր հայութեան համաշխարհային կոնգրէսը նախապայման՝ Հայ դատի հետապնդումին

Հայ դատի հետապնդման եւ ազգային իրավունքների ձեռքբերման նպատակով սփյուռքահայության ներկայացուցչական մարմին ստեղծելու եւ դրան միջազգային կարգավիճակ տալու ջանքերը նոր չեն. 1946 թ-ից սկսած բազմաթիվ փորձեր են կատարվել այդ ուղղությամբ, տարբեր համագումարներ ու ֆորումներ են կազմակերպվել, որոնք վերջին հաշվով, սակայն, անհաջողության են մատնվել: Այս անգամ նման տարագիր հայության համաշխարհային կոնգրես ստեղծելու առաջարկը գալիս է մեր ամենահին հայագաղութից Հալեպից, տեղի հայտնի մտավորականներից մի խմբի նախաձեռնությամբ: Անշուշտ, առայժմ շատ վաղ է կանխատեսելու համար, թե ինչ ընթացք կստանա այս նոր առաջարկը: Սակայն, մեզ թվում է, որ նման նախաձեռնությամբ հանդես եկողները նախ պետք է միջազգային իրավունքի տեսակետից ճշտեն, թե ինչ է նշանակում «տարագիր հայություն»: Այժմ, երբ հայկական սփյուռքում գրեթե խրտաոր վերացել են փախստականությունից զուրկ եւ նանսենյան անձնագիր ունեցող հայերը, եւ գրեթե բոլոր հայերը տեր են դարձել տարբեր քաղաքացիությունների եւ կամ պեկնածու են ստանալու, արդյոք միջազգային իրավունքի տեսակետից ընդունելի՞ է «տարագրի» կարգավիճակ պահանջել սփյուռքահայերի համար:

կը զգնուէր նաեւ հալէպահայ երեւափոխան որն Լիզարեանը:

Զոյցին մասնակցելու հրաւիրուած էին նաեւ գաղութին Նախագահ ... Ռոբէրտ Ճիզմէճեան, եւ փաստաբան իրաւագէտն ու Հայ դատի պաշտպան Աթըր. Դոկ. Ռոբէն Փորթուկալ, իսկ զոյցի վարելու պատասխանատուութիւնը ստանձնած էր ծանօթ արտաքին Գէորգ Թէմիզեանը:

Իր հակիրճ բացման խօսքին մէջ բժ. Գ. Թէմիզեան բացատրեց «Տարագիր հայութեան համաշխարհային կոնգրէս»-ին մեր օրերու հրամայականը ըլլալը. կատարեց շարք մը ակնարկներ հայեցողութեան Հայ դատի հետապնդման նոր ուղիներու շուրջ եւ շեշտեց կարեւորութիւնը համաշխարհային միասնականութեան եւ «նորագոյն ծրագիր»-ի հիման վրայ պայքարի շարունակումին եւ սփիւռքահայութեան ազգային ու ժողովրդավարական հիմնական [illegible]

3. Հայ դատին նպաստաւոր շարժումներ, որոնք կը զարգանան Միջին Արեւելքին մէջ, եւ որոնց մէջ ուշագրաւ են Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան խորհրդարանին ընդդիմադիրներու պատուիրակի դէմ, եւ Սուրիոյ նախագահ Ալբէրթ Լինարի(?) ամբողջին վճռական ձայնը մինչեւ օրս, զոր վերջերս ճշդեց ԱՄՆ-ի պատուիրակը (1994) եւ վերջապէս

4. Հայաստանի Հանրապետութեան դիւրացուցիչ սփիւռքի եւ Հայ դատի նկատմամբ, որուն մէջ ուշագրաւ է այն, որ երբ ՀՀ-ը կը զգուշանայ Հայ դատի հարց դնել Թուրքիոյ առջեւ, այդուամենայնիւ չունի արգելք հանդիպումի տրամադրութիւն տեղական հայութեան մը հանգամանական շարժումին...

Իր լրջախոհ ու կուռ ոճով եւ յստակ վերլուծութեան բժ. Ռ. Ճիզմէճեան հիւծեցուց զգաստութեան հետեւեալ [illegible]

[illegible]

ՆԵՐԳԱՅՍ ՍԱ

[illegible]

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Վերջնական նպատակը միջազգային չափանիշն է

Ամերիկյան ֆիլմերում հատկապես ուշադրություն է գրավում ճանապարհային ոստիկանության աշխատակիցների բազմակողմանի պատրաստվածությունը, օպերատիվ գործունեությունը, տեխնիկական հագեցվածությունն ու հանդերձավորումը, որը վկայում է նրանց հանդեպ պետության հոգատար վերաբերմունքի եւ ուշադրության մասին: Վերջին տարիներին տարբեր ուժային նախարարություններում տեղի ունեցող վերակառուցումներից անմասն չեն մնացել նաեւ ՀՀ ՆԳՆ պետական ավտոտեսչության վարչության ստորաբաժանումները, որի ղեկավարությունն ու աշխատակիցները միջոցներ են ձեռնարկում վերացնելու թերությունները, եւ ծառայողական գործունեությունը միջազգային չափանիշներին հասցնել: ՀՀ պետական ավտոտեսչության վարչությունում տեղի ունեցող վերակառուցումների, նրա աշխատակիցների առաջ ծառացած խնդիրների ու ծրագրերի մասին է հարցազրույցը վարչության պետ, գնդապետ Վաղինակ Սարգսյանի հետ:

- Ի՞նչ վերափոխումներ են տեղի ունեցել ՊԱՏ վարչությունում եւ ի՞նչ խնդիրների ու ծրագրերի իրագործման ուղղությամբ եք աշխատում:

- Ես կողմնակից եմ հիմնավորված, կշռադատված եւ փորձություններ անցած վերափոխումների: Դրանք հարկավոր են, քանի որ գործող օրենքների ու հրամանների որոշ դրույթներ արդեն կորցրել են իրենց արդիականությունը: Այդ ուղղությամբ որոշակի դրական տեղաշարժեր համակարգում տեղի են ունեցել: Մենք հանրապետության հիմնական մայրուղիներից փորձնականորեն հանեցինք անշարժ պահակակետերը: Դա ինչ-որ տեղ իրեն արդարացնում է, բայց շատ դեպքերում ունի իր բացասական կողմերը, քանի որ մայրուղիները մնում են առանց վերահսկողության: Հատկապես դա իրեն զգացնել է տալիս ձմռան ամիսներին: Անցկացվել է ՊԱՏ վարչության աշխատակիցների նոր ռոտացիա, որի ընթացքում լուրջ ուշադրություն դարձրինք նրանց ընդհանուր եւ մասնագիտական պատրաստվածության ու գիտելիքներին: Անելիքներ այս հարցում դեռեւս շատ կան:

- Ինչպիսի՞ն է օպերատիվ իրավիճակը հանրապետությունում:

- Ավտոճանապարհային վթարների աճ է նկատվում, որը պայմանավորված է վերջին տարիներին ավտոմեքենաների քանակի կտրուկ աճով: Սակայն նույնքեր ամսին ձեռք առնված նախազգուշական միջոցառումների շնորհիվ դրանց քանակը նվազել է:

- Շատ դեպքերում ավտոտեսչության աշխատակիցները ծառայության ընթացքում վտանգում են իրենց կյանքը: Գաղտնիք չէ նաեւ, որ որոշ ավտոտեսուչների կողմից թույլ են տրվում օրինախախտումներ: Ի՞նչ է արվում դրանց դեմն առնելու եւ աշխատակիցների սոցիալական պաշտպանվածությունը ապահովելու համար:

- Դա ամենացավոտ հարցն է մեզ համար: Ներկայումս մենք բարոյական իրավունք չունենք Հայաստանի Հանրապետության ղեկավարության առաջ այն բարձրացնելու: Այդ հարցը համապատասխան ատյաններում պետք է բազմակողմանիորեն եւ լրջորեն ուսումնասիրել: Այդ երեւույթի դեմ պայքարել ենք, որոշ տեսուչներ արդեն կրել են պատիժներ: Այս հարցում ներում չի լինելու ոչ մեկին:

- Ճանապարհատրանսպորտային միջադեպերի ժամանակ պահպանվո՞ւմ են ավտոտեսուչ-վարորդ էթիկայի նորմերը եւ ո՞ր աստիճան կարող է բողոքարկել վերջինս:

- Նորմերը շատ դեպքերում չեն պահպանվում: Մենք մեծ անհասական աշխատանք ենք տանում տեսուչների հետ, նաեւ բացատրելով, որ իրենց մասնագիտությունը որոշ չափով արվեստ է մարդկանց հետ աշխատելու գործում: Իրենց 8-ժամյա հերթապահության ժամանակ նրանք շփվում են տարբեր խավերի մարդկանց հետ եւ պարտավոր են, պահպանելով օրինականությունը, ամեն մի քաղաքացու հանդեպ ցուցաբերել անհատական մոտեցում:

- Արտասահմանյան շատ երկրներում գոյություն ունեն վարորդների կողմից ոգելից խմիչքների օգտագործման թույլատրելի չափեր: Ժամանակը չէ՞ արդյոք վերանայել այս հարցը, փոփոխություններ մտցնելով համապատասխան օրենքում եւ ճանապարհային երթեւեկության կանոններում:

- Իմ մոտեցումն այս հարցում բացասական է: Շատ երկրներում ամենայն խստությամբ են մոտենում այս հարցին: Օրինակ, ԱՄՆ-ում, եթե վարորդի կողքին նստած քաղաքացին օգտագործում է նույնիսկ գարեջուր, դարձյալ միեւնույնն է, դրա համար պատժվում է վարորդը, քանի որ ամերիկյան օրենքները հանգեցված են, որ այդ փաստը պատճառ կարող է դառնալ վարորդի կողմից ոգելից խմիչքի օգտագործման:

- Սիրողական վարորդական իրավունք ունեցողները, ովքեր երկար ժամանակ մեքենա չեն վարել կամ չունեն սեփական մեքենա, զրկվո՞ւմ են վարորդական իրավունքից:

- Ոչ, չեն զրկվում:

- Ի՞նչ է հարկավոր միջազգային վարորդական իրավունք ստանալու համար եւ ժամանակը չէ՞ ցանկացողներին թույլատրել հանձնել էքստեռն քննություններ, առանց համապատասխան դասընթացներ անցնելու:

- Էքստեռն քննություններ մենք վաղուց ենք թույլատրում: Խոսքս սիրողական կարգի վարորդական վկայականի մասին է: Դրա թույլտվությունը քաղաքացիների գրավոր դիմումից հետո տալիս է ՊԱՏ-ի պետը: Այս ձեւն իրեն արդարացնում է: Ինչ վերաբերում է արտասահմանյան վարորդական վկայականին, ներկայումս կոնկրետ այդպիսի հավաստագրություն գոյություն չունի: Գոյություն ունեն նախկին ԽՍՀՄ վարորդական վկայականներ, որոնք լրացվում են լատիներեն տառերով: Մենք աշխատանքներ ենք տարել, ինչպես ազգային, այնպես էլ միջազգային վարորդական վկայականներ պատրաստելու ուղղությամբ: Սակայն նրանց երաշխավորության մեջ դնելը կախված է ՀՀ գործող օրենքներում որոշակի փոփոխություններ մտցնելուց:

- Ինչի՞ն հատկապես պետք է ուշադրություն դարձնեն այն քաղաքացիները, որոնք ցանկանում են ձեռք բերել արտասահմանյան արտադրության ավտոմեքենաներ:

- Առաջին հերթին քաղաքացին պարտավոր է ստուգել, որտեղից այն գողացված չլինի: Դրա համար նա պարտավոր է հարցումով դիմել ՀՀ ՆԳՆ-ի Ինտերպոլի գրասենյակ, որտեղից ստանալով համապատասխան տեղեկանք, կատարի գնումը:

- Նախատեսվո՞ւմ են փոփոխություններ «Ավտոտեխստուգայց-96»-ում:

- Մեր կողմից փոփոխություններ չեն ծրագրվում:

- Վերջին ժամանակներս հանրապետությունում շատ են հայտնվել լուսաղանցաններով, անտենաներով, եւ արտասահմանյան համարանիշերով տարբեր գերատեսչությունների պատկանող ավտոմեքենաներ, որոնց վարորդները կոպիտ ձեւով խախտում են ճանապարհային երթեւեկության կանոնները, վտանգելով հետիոտների կյանքը:

- Վերջին 6 ամիսների ընթացքում այդ ուղղությամբ մեծ աշխատանքներ կատարվեցին: Մինիմումի է հասցված այդ մեքենաների քանակը: Այս հարցում կարեւոր է նաեւ վարորդների կարգապահությունը, որոնք պարտավոր են գիտակցել, որ երեւանում չի կարելի երթեւեկել 70-80 կմ/ժամ արագությամբ: Ինչեւիցե, այստեղ էլ կաշխատենք կարգուկանոն հաստատել:

- Ընդհանուր առմամբ ինչպե՞ս եք գնահատում Ձեր ենթակաների աշխատանքը եւ կարո՞ղ եք նշել նրանցից մի քանիսին, որոնց աշխատանքային ոճին կցանկանայիք, որպեսզի հավասարվեին մյուսները:

- Ես արդեն նշեցի, որ դրական տեղաշարժեր կան, բայց մեր աշխատակազմի վերջնական նպատակը միջազգային չափանիշներին հասնելն է: Ես կցանկանայի, որ ՊԱՏ վարչության բոլոր աշխատակիցներն իրենց ծառայողական պարտականությունները կատարեին նման վերին ՀՀ ՆԳՆ ՊԱՏ-ի պետի տեղակալ է դին Մանուկյանին, որը վերջերս վտանգելով իր կյանքը կարողացավ փրկել ԱՊՀ ՆԳՆ խորհրդակցության մասնակիցների համար երեւան ժամանած Ադրբեջանի եւ Վրաստանի պատվիրակությունների անդամներին՝ ուղեկցման ժամանակ պատահական ավտովթարից, որի համար ներքին գործերի նախարար Վանո Սիրադեղյանի հրամանով նրան արժանացրեց գնդապետի կոչում: Վերոհիշյալ երկրների պատվիրակությունների անդամներն այցելելով հիվանդանոցում բուժվող է. Մանուկյանին, իրենց երախտիքի խոսքը հայտնեցին նրան: Շատ կցանկանայի, որ ամեն մի ավտոտեսուչ իր ծառայողական պարտականությունները կատարելիս ցուցաբերի պետական մտածելակերպ, վեր դասելով այն անձնականից:

Հարցազրույցը վարեց
ՀԱՍՄԻԿ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Թուրքական կառավարության առաջարկած 3 միլիոն դոլարի նվիրատվությունն ամերիկյան առաջավոր համալսարաններում սուր բանավեճեր է առաջացրել այն հարցի շուրջ, որ Թուրքիան դրանով փորձում է մութ անցյալում կատարած հայկական ջարդերի դիմաց մեղքերի ակադեմիական թողություն կամ ներում գնել այդ համալսարաններից:

Թուրքիան ֆինանսավորում է Հարվարդի երեք այլ համալսարաններում գործող թուրքական ուսումնասիրությունների ամբիոնները, այնպիսի մի ժամանակաշրջանում, երբ Միացյալ Նահանգների համար զգալիորեն աճել է իր ռազմավարական դերը տարածաշրջանում: Այդ նվիրատվությունը հարցեր է առաջացնում, թե ինչ դրդանքներ կարող են թաքնված լինել դրա ետեւում: Հարցադրումներն էլ

սարաններն զգալիորեն ընդլայնել են թուրքական ուսումնասիրությունների ծրագրերը: Հարվարդում այդ քայլը սկսվել է 1980 ականների կեսերից եւ, ըստ Գրահամի, վերջին հինգ տարիների ընթացքում եռապատկվել է:

«Արեւելագիտական ուսումնասիրությունների մեծ աճ է արձանագրվել», խոստովանում է Ռիչարդ Ֆրայը՝ այդ կենտրոնի հիմնադիրը: Պետդեպարտամենտի մի ներկայացուցիչ համաձայնվելով այդ մտքին, ավելացնում է. «Թուրքիան, ամերիկյան շահերի տեսակետից, առաջնային տեղ է գրավում, հաշվի առնելով, որ Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում հսկայական նավթի պաշարներ գոյություն ունեն: Մենք միայն ծիծաղում ենք թուրքական ուսումնասիրությունների աճի հետ կապված հետաքրքրությունների վրա»:

Ակադեմիական որոշ աշխատակից

րություն նշանակելու ամբիոնի վարիչի պաշտոնում»:

Ավելի վաղ, այս տարի Եյլի համալսարանը հրաժարվեց 20 մլն դոլարի մի նվիրատվությունից, որը տրվել էր պահպանողական միլիարդատեր Լի Բասսի կողմից: Ֆակուլտետի ղեկավարությունն ու ուսանողությունը բողոք էին ներկայացրել, որ դրանով նա ցանկանում է որոշակի ուսումնական մի ծրագիր պարտադրել իրենց: Հարվարդի համալսարանը 2,5 մլն դոլարի մեկ ուրիշ նվիրատվությունից է հրաժարվել 1988 թ.՝ «անհարկի մի քամտություններից զերծ մնալու համար»:

Յուրաքանչյուր համալսարանին 750 հազար դոլար հատկացնելով, Թուրքիան, ըստ ակադեմիական շրջանակների, փորձում է գնել ամերիկացի գիտնականներին եւ պահանջել, որ նրանք ընդունեն եւ հաստատեն

տելու համար Թուրքիայի կառավարության ներդրումների մղելու գործում»:

Դրանցից առաջինը, Պրինստոնում, հիմնադրվեց անցյալ տարի, եւ դրա ղեկավարը դարձավ 20 թեկնածուներից Հիթ Լոուրին...

Լոուրին չէր պատասխանում հեռախոսազանգերին:

Ի դեպ, Պրինստոնը կացարան է նաեւ Բեռնարդ Լյուիսի համար, Միջին Արեւելքի պատմության հայտնի մի մասնագետ, որ անցյալ օգոստոսին ֆրանսիական դատարանի կողմից մեղավոր ճանաչվեց հայկական ջարդերը «ցեղասպանություն» կոչելու մասին արտահայտած կասկածների համար:

Հարվարդի համալսարանում նույն պաշտոնի գլխավոր թեկնածուն է Կեմալ Կաֆադարը: Նրա մասնագիտությունն է օսմանյան պետության ստեղծումը, նաեւ մասնագետ է սուֆիզմի

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Թուրքական նվերը հարցադրումներ է առաջացնում

Ինչպես խոստացել էինք մեր թերթի նոյեմբերի 28-ի համարում, թարգմանաբար ներկայացնում ենք «Բոստոն Գլոբ» օրաթերթի անցյալ շաբաթ օրվա համարում զետեղված Ջոն Յեմմայի վերոհիշյալ վերնագրով հոդվածը, որտեղ առաջին անգամ օգտագործվում է «Հայկական ջարդեր» եզրաբանությունը:

ավելի սուր բնույթ ստացան, երբ Պրինստոնի համալսարանն Աթաթուրքի անվան թուրքական ուսումնասիրությունների իր նորաբաց ամբիոնում վարիչի պաշտոնը վստահեց հայկական հարցի ընդունված կարծիքի թունդ թերահավատ եւ հօգուտ թուրքական կառավարության լոբբիստական երկարամյա ծառայություն մատուցած մի անձնավորության:

Պատմաբանների մեծամասնության եւ փաստորեն բոլոր հարցերի ոլորտում ների համաձայն, ավելի քան մեկուկես միլիոն հայեր են ջարդվել առաջին համաշխարհային պատերազմի օրերին օսմանյան թուրքերի կողմից իրագործված բնաջնջման կանխամտածված ծրագրի հետեւանքով: Ըստ թուրք պաշտոնական անձնավորությունների եւ մի քանի ռեւիզիոնիստների, շատ քիչ թվով հայեր են զոհ գնացել այդ օրերին տեղի ունեցող ողբերգական քաղաքացիական պատերազմի ընթացքում: Թուրք դիվանագետները միանգամայն ժխտում են այն վարկածը, որ նվիրատվության միջոցով Թուրքիան ցանկանում է աղավաղել պատմությունը: Նրանք պնդում են, որ այդ քայլը պարզապես կրթաթոշակների ավելացման եւ թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների հետագա բարելավման նպատակ է հետապնդում:

Հարվարդի համալսարանի ղեկավարությունը, որը նմանօրինակ ֆոնդերի կարիք ունի, հրաժարվում է այդ ձեւով պարտական լինել թուրքական կառավարությանը: «Մենք առաջինն ընդվզեցինք օտարերկրյա կառավարության կողմից գնվելու մտքի դեմ», ասում է համալսարանի արեւելագիտության բաժնի տնօրեն Վիլյամ Գրահամը, ավելացնելով՝ «երբ դրանով մենք պարտավորված ենք զգալու մեզ, ապա այդ գումարը մեզ չի հետաքրքրում»:

Նույնիսկ առանց այդ թուրքական ներդրման, վերջին տարիներին համալ

ների եւ թուրք կառավարության ննդասների շրջանում թուրքական անմիջական ֆինանսավորման խնդիրը լուրջ հարցեր է առաջացնում, թե պատմության ինչ տարբերակ է դասավանդվելու համալսարաններում:

«Թուրքական ամբիոն հիմնելը կամ որոշակի ուսումնասիրության ծրագիր մշակելը դեռ մտահոգության առարկա լինել չի կարող», ասում է Վաշինգտոնում տեղավորված Հայկական համագումարի պատմաբաններից Ռուբեն Ադալյանը: «Մտահոգությունը առաջանում է, հենց որ օտար մի կառավարություն սկսում է ֆինանսավորել այդ ծրագիրը եւ դրանով իր ազդեցության տակ պահել այդ ամբիոնի աշխատանքները»:

Օտարերկրյա կառավարական ներդրումները նորություն չեն ամերիկյան համալսարանների համար: Իրանական ուսումնասիրությունների շատ ամբիոններ են ֆինանսավորվել 70 ական թթ. Իրանի շահի կողմից: 80 ականներին Ծոցի արաբական երկրները հիմնեցին նմանօրինակ ամբիոններ: Անուղղակի ներդրումներ են եղել նաեւ Գերմանիայի, Ճապոնիայի եւ մի շարք այլ բարեկամական երկրների կառավարությունների կողմից:

«Հարցը միշտ էլ նույնն է մնում. նշանակումները անաչառ սկզբունքով են լինում, թե՞ ոչ», ասում է Պիտեր Բուկմանը, Վաշինգտոնում տեղավորված իրավաբանական խմբակցության՝ կրթությանը աջակցելու խորհրդի նախագահը: «Հաշվի առնելով գումարի արտակարգ մեծությունը, դժվար է ինձ համար հավատալ, թե դա չի նպաստում տվյալ կառավարությանը հաճոյակատար մի անձնավո

թուրք դեսպան Նուզհետ Կանդեմիրի այն միտքը, որ հայերի դժբախտ ճակատագիրը կապված է եղել «քաղաքացիական պատերազմի հետ, որը հրահրել են մի խումբ մոլորված հայ ազգայնականներ»:

«1915-17 թթ. հայկական ջարդերը ժխտելու թուրքական փորձերի մասին» նախազգուշացնում է Նյու Յորքի Սիթի համալսարանի պրոֆեսոր Ռոջեր Ջեյ Սմիթը? Լիֆթոնը, որն իր երկու գործընկերների հետ հրատարակել է մի ուսումնասիրություն, որտեղ հստակորեն ասված է, որ «երբ գիտնականներն ու ուսումնասիրողները ժխտում են ցեղասպանությունը՝ հակառակ որոշակի ու հստակ ապացույցների, նրանք քաջալերում են, նույնիսկ պահանջում նման ոճրագործության կրկնությունը»:

Լիֆթոնն ու այլ քննադատներ մասնացույց են անում թուրքական ուսումնասիրությունների դասախոս Հիթ Ս. Լոուրիին, որ ծիշտ այդ բանն է անում թե՛ իր գրություններում, եւ թե ուղղակի Թուրքիային տված իր խորհուրդներում, թե ինչպես պետք է հակազդել իր՝ Լոուրիի բնորոշումով «այսպես կոչված Հայկական ցեղասպանության» մասին պնդումներին:

10 տարի շարունակ Լոուրին ղեկավարել է Վաշինգտոնում թուրքական ուսումնասիրությունների ինստիտուտը, որը 1982 թ. ստեղծված մի լոբբի է թուրքական կառավարության 3 միլիոն դոլլար ներդրումով ստեղծված եւ Անկարայից ստացվող տարեկան հատկացումներով գոյատեւող: 1992 թ. այդ ինստիտուտի հրատարակած տեղեկագրում վկայակոչվում էր իր իսկ «բանալի դերը... ամերիկյան գլխավոր համալսարաններում ամբիոններ հաստա

եւ վերջերս պայքար է ծավալել Բոսնիայում մշակութային ժառանգության պահպանման համար: Լոուրիի քննադատներն ասում են, թե Կաֆադարի թեկնածությունը նման մտավախություններ չի ստեղծում:

Իրենց հերթին, թուրք պաշտոնյաներն ասում են, թե իրենց մտադրությունը մաքուր է: «Մենք փորձում ենք ավելի լավ փոխհասկացողություն ստեղծել Թուրքիայի եւ ամերիկացիների միջեւ, ասում է Վաշինգտոնում Թուրքիայի դեսպանության թանթեր Լեւենտ Գյումյուշը: Համալսարաններն իրենք շատ են ոգեւորված: Սակայն մեր հայ եւ հույն բարեկամները գոհ չեն այս զարգացումից: Նրանք վախենում են այն ամերիկացիներից, ովքեր ավելի լավ պատկերացում ունեն Թուրքիայի մասին»:

Երկար ժամանակ հայկական ուսումնասիրությունների ամբիոններ գոյություն ունեն Հարվարդում, Կոլումբիայում, Միչիգանի համալսարանում, Կալիֆորնիայի համալսարանում եւ մասնակի կամ ոռոցիոն ամբիոններ Թաֆթսում եւ Բըրքլիի համալսարանում: Հայկական ուսումնասիրությունների եւ հետազոտությունների ազգային ընկերության (NAASR) ատենապետ Մանուկ Յանգը գլխավորել է Հարվարդի հայագիտական «Մաշտոց» ամբիոնի համար հանգանակությունը, որը հաստատվել է 1959 թ.:

«Հարվարդը ընտրելու պատճառներից մեկը այդ համալսարանի ավանդույթն է՝ մերժել կառավարությունների եւ ֆինանսավորող կազմակերպությունների ճնշմանը ենթարկվելը», ասաց նա: Մենք հույս ունենք, որ ով էլ որ նշանակվի Հարվարդում թուրքագիտության ամբիոնի ղեկավար, պիտի գործի անկախ այն բանից, թե փողը որտեղից է գալիս: Համենայնդեպս, Պրինստոնի պարագան աններդաշնակ է դրան»:

ԿԵՆՍԱՄԱԿԱՐԴԱԿ

Բարեկեցության աճը ճապոնացիներին ավելի երջանիկ չի դարձրել

Ճապոնիայի տնտեսական հաջողությունները բազմաթիվ երկրների նախանձն են շարժում: Սակայն նյութական բարեկեցությունը ճապոնացիներին ավելի երջանիկ չի դարձրել:

Օրերս Տնտեսական պլանավորման գործակալությունը հրապարակեց ճապոնացիների կենսամակարդակին վերաբերող հերթական ամենամյա հաշվետվությունը: Ճապոնիայում բնակչության մեկ շնչին ընկնող եկամուտը նախապատերազմյան ժամանակաշրջանի համեմատությամբ ավելացել է 8 անգամ, գերազանցելով անգլիացիների 1972 թ. եւ ամերիկացիների 1987 թ. մեկ շնչին ընկած եկամտին: Այդուհանդերձ ճապոնացիներն իրենց կյանքից այնքան գոհ չեն, որքան արդյունաբերապես զարգացած մյուս երկրների բնակիչները: Հաշվետվության մեջ ասվում է, որ «թեեւ Ճապոնիան տնտեսական մեծ հաջողությունների է հասել, սակայն երկրի կենսամակարդակը լիովին չի համապատասխանում համաշխարհային չափանիշներին»: Որպես օրինակ կարելի է նշել ԱՄՆ-ում եւ Ճապոնիայում ապրանքների ու ծառայությունների գների տարբերությունը: Չնայած այն բանին, որ ճապոնացիների եկամուտներն ավելի բարձր են, բայց նրանց գնողունակությունը զիջում է ամերիկացի եւ գերմանացի բնակիչների գնողունակությանը: Գների տարբերությունները հաշվի առնելով,

Ճապոնիայի եւ մյուս զարգացած երկրների կենսամակարդակը համեմատելիս պարզվում է, որ ԱՄՆ-ում կենսամակարդակը մեկ երրորդով բարձր է ճապոնացիների կենսամակարդակից: Ճապոնիայից առաջ են անցել նաեւ Մեծ Բրիտանիան, Հոնկոնգը, Գերմանիան եւ Ֆրանսիան:

Մյուս զարգացած երկրների համեմատությամբ Ճապոնիայի մեկ բնակչին ընկնում է չափազանց փոքր բնակմակերես, իսկ եկամտի եւ բնակմակերեսի գների տարբերությունը շարունակում է աճել, չնայած անշարժ գույքի գների անկմանը:

Ճապոնիայի սոցիալական բարեփոխումներից շատերը հնացած են եւ չեն համապատասխանում հասարակության փոփոխվող պահանջմունքներին: Ճապոնացի երիտասարդների շրջանում զգալի է իրավարձությունների նկատմամբ հոռետեսական վերաբերմունքը: Մասնավորապես, հաշվետվության տվյալների համաձայն, արդեն ժամանակն է ստեղծել առավել ճկուն աշխատանքային ծրագրեր, որն աշխատողներին թույլ կտար դառնալ ավելի ինքնուրույն եւ զարգացնել իրենց անհատականությունը:

[illegible]

ԹՈՒՐՔԻԱ

Չիլլերի երկրորդ այցը Սարաեւո

Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, մեկօրյա աշխատանքային այցով նոյեմբերի 28-ին Բոսնիա-Հերցեգովինայի մայրաքաղաք Սարաեւո ժամանեց վարչապետ Թ. Չիլլերը: Սարաեւոյի օդանավակայանում, որ բոսնիական պատերազմը սկսելուց ի վեր վայրէջք կատարեց առաջին քաղաքացիական օդանավը, Չիլլերին դիմավորեցին երկրի նախագահ Ալիա Իզեթբեգովիչի անձնական ներկայացուցիչը, Էկոլոգիայի նախարար Հասան Իսլամովիչը, Թուրքիայի դեսպանը եւ ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչները:

Նախագահական նստավայրում տեղի ունեցավ Իզեթբեգովիչ-Չիլլեր պաշտոնական հանդիպում: Թուրքիայի եւ Բոսնիա-Հերցեգովինայի միջեւ ստորագրվեց քաղաքացիական օդագնացության վերաբերյալ համաձայնագիր: Հանդիպման ավարտից հետո պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Չիլլերն ասաց. «Առաջին անգամ ես Սարաեւո այցելեցի ինչպես մայր՝ ձեր ժողովրդի տառապանքները համաշխարհային հանրության ուշադրությանը բերելու նպատակով: Իմ երկրորդ այցը Դեյտոնի համաձայնագրի ստորագրումից հետո այս երկիր կատարված առաջին պաշտոնական այցելությունն է: Համաձայնագրի շնորհիվ Բոսնիայում կսկսվի մի նոր ժամանակաշրջան: Թուրքիան ձգտում է Բոսնիայի վերակառուցման գործում ակտիվ դեր ունենալ: Պետք է նշեմ, որ Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպությունը Բոսնիայի վերականգնման հարցում Թուրքիային հանձնարարել է իսլամական երկրների կողմից ցուցաբերվող օգնության կոորդինատորի պաշտոնը: Բացի դրանից, Թուրքիան այսուհետեւ էլ Բոսնիային կցուցաբերի անհրաժեշտ բազմակողմանի օգնություն»:

Երեկոյան Չիլլերը մեկնեց Թուրքիա: Օդանավում պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Չիլլերն ասաց. «Բոսնիացիների համար սկսվել է տնտեսության վերականգնման պայքարի մի ժամանակաշրջան: Այս բնագավառում Բոսնիան ցանկանում է օգտագործել տնտեսության զարգացման թուրքական մոդելը, որը խրախուսում է նաեւ ԱՄՆ-ը: Միաժամանակ մենք մտադրվել ենք Էքզիմբանկի կողմից տրված 5 միլիարդ դոլարի վարկից մասնաբաժին հանել նաեւ Բոսնիա-Հերցեգովինայի տնտեսության վերականգնմանը»:

Իսկ արտգործնախարարության խորհրդական Օնուր Օյմենը լրագրողներին ասաց. «Բոսնիայի տնտեսության վերականգնման նպատակով Թուրքիան 80 միլիոն դոլարի վարկ է հատկացրել: Թուրքիան այսուհետեւ էլ կշարունակի Բոսնիային ցուցաբերվող մարդասիրական օգնությունը եւ այդ առումով թուրքական 50 հազարից բաղկացած ոստիկանական [illegible] իրենց բնակավայրեր վերադառնալու գործում: Այսօր Սարաեւոյում բացվեց Թուրքիայի հետ համագործակցության եւ վերակառուցման գործակցության գրասենյակը: Միաժամանակ հանդիպումների ընթացքում քննարկվեցին պատմական [illegible] հուշարձանների ու [illegible] վերականգնման, [illegible] կազմակերպման եւ [illegible] Բոսնիայի [illegible] նպատակով [illegible] վերակառուցման եւ [illegible] խնդիրները: Բացի դրանից, [illegible] Թուրքիայի [illegible]»:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Խեցեգործությունն այսուհետ միայն հետահայա՞ց ցուցահանդեսով

Արդեն տեղեկացրել ենք նոյեմբերի 17-ին նկարչի տանը բացված ազգային խեցեգործության հետահայաց ցուցահանդեսի մասին: Սպասվածի պես ցուցահանդեսը բազմաթիվ այցելուներ է ունեցել, բայց տպավորություն արթնացրել: «Մազերս սպիտակեցին խեցեգործության ցուցահանդես բացելը շատ դժվար է: Բոլորը հիմնականում գոհ են, բայց գիտեմ ավելի լավ կարող էր լինել: Խնդիրները շատ են, տեղափոխման հարցը չլուծվե՞ց համեմատ, հետո ուշացիր մի քիչ լինեն, որ սրահից չգողանան-տանեն (չնայած նման բան չեղավ): Ինչո՞ւ հետահայաց. Վերջին տարիների աշխատանքներ չկան, շատերն անցել են գրաֆիկայի, գեղանկարչության: Հնոցներ չկան, գործին կավին ձեռք տալ չես կարող», ասում է ցուցահանդեսի համադրող Լուսինե Նադոյանը: Մանվել Բաղդասարյանը կազմակերպչական կարեւոր բացթողումներ է հիշեցնում. բուկլետ չհրատարակվեց, հրավիրատոմսեր չտպեցին:

Երեւանի ժողովրդական [illegible] Հայաստանի մշակույթի [illegible] ֆոնդի նախագահ Արեւ[illegible] Ավագյանի հրավերով նկարչի տանը ներկայացված արվեստագետները, խեցեգործները վերադառնում են ցուցահանդեսից: Լուսավորության համար թե մեկ նրանց հեռախոսի է [illegible] արվեստագետների, նրանց [illegible] տեսակի խումբ (ամենափոքրից [illegible]) ջինջերը ստորագրությամբ [illegible] յում հագով թե հանգիստ [illegible] այդ օրը ցուցահանդեսի [illegible]

ներկայացուցիչ (մասնակցությամբ «ո-րեւէ մեկի անունը բաց չթողնեմ, կնեղանան»), նաեւ էական բանավեճի առիթ տվեց: Արվեստաբանների համար բոլոր գործերն «արժեքավոր» էին. «ինքնատիպ», «յուրօրինակ», «փիլիսոփայական»... Կազմակերպված մտքեր, բայց ամենի տարանի մեջ գտնել ոչինչ չկարող:

«Այսպես ամբողջական վարպետներով բոլոր սերունդների ներկայացուցիչներով, խեցեգործության ցուցահանդես դեռ չի եղել: Խեցեգործները խոսեցին ամբողջ ձայնով: Տեսանելի բազմազանություն կա ցուցահանդեսում», մինչ արվեստաբանների ձայն տալը ներկայացվեց մշակույթի ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը: Հոփոփսիմե Սիմոնյանն ու Հմայակ Բդեյանն իրենց ասելիքն ամփոփեցին ավելի շատ պատմական ակնարկ անելով: «Խեցեգործությունը հայ մարդուն հոգեհարազատ է: Սարդարապատի թանգարանում ցուցադրվող սափորներն արվեստով ստեղծված արժեքներ են: 50-ականների կեսերից զարգացած այս արվեստի առաջընթացին նպաստեցին Երեւանի հախճապակու գործարանը (54 թ.), ԳԱ արվեստի ինստիտուտին կից 58-ին ստեղծված խեցեգործական փորձարարական արհեստանոցը, նոր կայքերի պաշտպանման առումով Երեւանի գեղարվեստական ինստիտուտում 58-ին բացված խեցեգործության բաժինը: Հայ վարպետները մուտք ունեցան նաեւ Ժնեւի խեցեգործության միջազգային ակադեմիա: 59-ին առաջին ցուցահանդեսը Բելգիայում, որին մասնակցեցին Հմայակ Բդեյանը եւ Հոփոփսիմե Սիմոնյանը»: Այնուհետեւ ավագ սերնդի 2 վարպետներն էլ բարձր գնահատական ստացան, ավելացնելով մեկ ընդհանուր գնահատականով «բոլոր գործերն էլ ինքնատիպ են»: Փարիզաբնակ խեցեգործ Դավիթ Երեմյանցին ցուցահանդեսում ներկայացված գործերը միջազգային մակարդակի արտահայտիչ համարեց: Խեցեգործ Սամվել Բաղդասարյանի խոսքն ավելի լավատեսական հնչեց. «Երեւույթը, որ մեզ հուզում է, մեծ կարիքներ ունի: Հայ խեցեգործությունն առաջնային տեղում է աշխարհում»: Հայտնի դասաճառի [illegible] ջին Վան Սողոմոնյանի, Նոնա Գաբրիելյանի, Մանվել եւ Սամվել Բաղդասարյանների արվեստին.

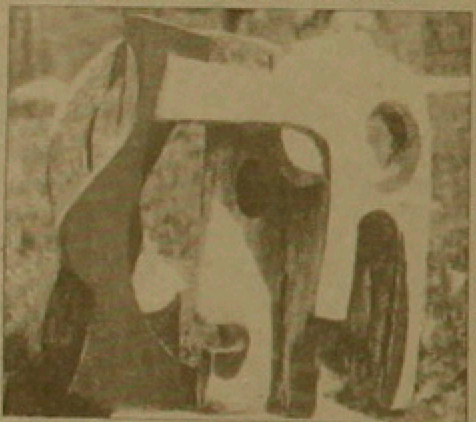

Հմայակ Բդեյան. «Դիմակներ», թրծակավ, մայոլիկա

ճեղքով նաեւ վերջիններիս կարեւոր փաստը ստեղծած դպրոցը: «Ցուցահանդեսում վատ գործ չկա», ողջունեց Հմայակ Բդեյանը: Արվեստաբան Միքայել Մանուկյանի կարծիքով, խեցեգործությունը «փոքր» արվեստից սահմանները ընդլայնել է. «Ժանրից ինչ-որ չափով դուրս է եկել ոչ միայն դեկորատիվ, այլեւ մտքի, այլաբանության արվեստ է դարձել: Ցուցահանդեսն արտահայտում է կերպարվեստի բազմազանությունը»: Արվեստաբանն անունները չառանձնացրեց, բավա- ճգնաժամը խեցեգործին հեռու է պահում կավից, մերձեցնում բրիչին: «Չկա լույս, կար մեջի զարգացում, առաջ նա: Իսկ արտասահմանում մեկ ճանաչում են սպիտակ կամ վերնիսումից գնած չորացած խեցով»: Մանվել Բաղդասարյանի նշած մտահոգություններ շարունակեց Լուսինե Նադոյանը. «Ցուցահանդեսի գաղափարը, որ հղացվել է օգոստոսին, ինձ ուշադրության թվաց: Հետո մտածեցինք հին գործեր ներկայացնել (50-ականների կեսերից մինչեւ 87 թ.): Շատերն արդեն Հայաստանից դուրս են ստեղծագործում. Գագիկ Աղամյանը ԱՄՆ-ում, Վան Սողոմոնյանն ու Նոնա Գաբրիելյանը Գերմանիայում»:

«Վարպետները դժվար են, իսկ նախագծեր էլի ծնվում են: «Լուրջ կուտակումներ կան», ասաց Ալեքսանդր Մելքոնյանը: «Աստված մարդուն կավից ստեղծեց, խեցեգործությունը Աստծո արվեստն է: Բացի այդ 3 միջավայրերը օդ, ջուր, կրակ, կան»: Նա առաջարկեց խեցեգործության թանգարան ստեղծել: «Հիմա դժվարանում եմ ասել մյուս ցուցահանդեսը երբ կբացվի», ամփոփեց Արեւշատ Ավագյանը, երբ լույս չլինի...»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԳԻՐՔ

Նոր ուսումնական ձեռնարկ Ձեր գրադարանին

Լույս է տեսել Մ. Մելիք-Փաշայանի եւ Խ. Գասպարյանի «Բժշկական հոգեբանություն» ուսումնական ձեռնարկը բժշկական ինստիտուտի ուսանողների համար: «Հիմնվելով տարբեր հոգեբանական տեսությունների վրա, հեղինակները ձեռնարկում ներկայացրել են բժշկական հոգեբանության ընդհանուր բաժինները, այնուհետեւ ամբողջացրել են առավել բժիշկներին եւ հոգեբաններին անհրաժեշտ գործնական հմտություններ ձեռք բերելու մեթոդները: Ձեռնարկը նախատեսված է բժշկական ինստիտուտի եւ հոգեբանության ուսումնասիրող այլ բուհերի ուսանողների, ինչպես նաեւ հոգեբանական հարցերին առնչվող մասնագետների համար», ասվում է գրքի ծանոթագրության մեջ:

ԶԲՈՍԱՅԳԻ

«Եվրո դիսնեյը» դառնում է շահութաբեր

Փարիզի մոտակայքում զվարճանքի հսկա մանուկ խոշոր զբոսայգին շահագործող «Եվրո Դիսնեյ» ընկերությունը 1993-ին իր բացումից ի վեր այս տարի առաջին անգամ շահույթ է ստացել: Այցելուների թվի կտրուկ աճը նրան բերել է 114 մլն ֆրանկ եկամուտ (23,3 մլն դոլլար): Ընկերության նախագահ Ֆիլիպ Բուրգինյոնի խոսքերով, զբոսայգին սկսեց վերածնունդ ապրել այն բանից հետո, երբ անցյալ տարի կրած 1,8 մլրդ ֆրանկ կորուստներն ստիպեցին արմատապես վերանայել խմբի ֆինանսական քաղաքականությունը: Մինչեւ այս տարվա սեպտեմբերի 30-ը զբոսայգու այցելուների թիվն աճեց 21 տոկոսով եւ հասավ 10,7 մլն-ի ռեկորդային մակարդակին: Ընդմին հյուրանոցների զբաղվածությունն աճեց 14 տոկոսով եւ կազմեց 68,5 տոկոս, որը բարձր է Ֆրանսիայի միջին ցուցանիշից: Բուրգինյոնի կարծիքով, այդ արդյունքների ձեռքբերմանը նպաստել են զբոսայգուց եւ հյուրանոցներից ստացվող մուտքերի զգալի աճը, ծախսերի խիստ վերահսկումը եւ անցյալ տարվա ամռանն անցկացված ֆինանսական վերակառուցումը: Այդուհանդերձ, օրերս Փարիզի ֆոնդային բորսայում ընկերության բաժնետոմսերի փոխարժեքը նվազեց 14 տոկոսով եւ կազմեց 14,2 ֆրանկ: Դրա պատճառը փորձագետները համարում են այն փաստը, որ խմբի գրեթե բոլոր շահույթներն ստացվել են արտակարգ միջոցառումների հետեւանքով: Խմբի եկամուտներն աճել են 8 տոկոսով, հասնելով 2,5 մլրդ ֆրանկի, բայց այցելուներից յուրաքանչյուրի եկամուտները կրճատվել են 10 տոկոսով, իջնելով 224 ֆրանկի՝ գլխավորապես մուտքի տոմսերի արժեքի էժանացման շնորհիվ: Բուրգինյոնի խոսքերով, մուտքի տոմսերի գները ներկա մակարդակով կպահպանվեն առնվազն մինչեւ տարեվերջ, որից հետո նոր փոփոխություններ կկատարվեն հյուրանոցային, ռեստորանային եւ այլ վարձույթներում: Նախագահը պնդում է, որ նոր այցելուների հոսքի ապահոված լրացուցիչ եկամտի մոտ 65 տոկոսը շահույթ կբերի: Զբոսայգու ղեկավարությունը հույսով է, որ տարեկան այնտեղ կայցելի մինչեւ 14 միլիոն այցելու:

«ՖԻՆԱՆՍՈՎԻԵ ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

ՌՈՒԴԵՓԱԿՈՏ

Վիշնեւսկայայի հայրենիքում նվաստացնում են երկրորդ անգամ

Վերջերս Ռուսաստանում լավ են հաջողվում միայն սկանդալները: Ահա թարմ օրինակներից մեկը: Ռուս նշանավոր երգչուհի Գալինա Պավլովնա Վիշնեւսկայան որոշել էր Մոսկվայում հիմնել օպերային արվեստի դպրոց, այնտեղ հավաքել լավագույն դասատուներին եւ օգնել երիտասարդ երգիչներին: Գտնվել էին ներդրողներ, միջոցների հայթայթման հարցը լուծվել էր Վիշնեւսկայայի եւ Ռոստրոպովիչի հեղինակության շնորհիվ: Պետբյուջեից կամ Մոսկվայի բյուջեից չէր հատկացվում ոչ մի կոպեկ: Մոսկվացի հեղինակավոր ճարտարապետ Մ. Մ. Պոսոխինը շենքն այնպես էր նախագծել, որ այն չէր խախտում մոտակա վայրի Օստոժենկա հինավուրց շրջանի նկարագիրը: Մոսկվայի կառավարության հատուկ որոշմամբ, վարձակալման էր տրվում հողամաս եւ թույլատրվում էր այնտեղ շինարարություն կատարել: Բնապահպանները համաձայնություն էին տվել, գտնվել էր ֆիրմա, որ պետք է սկսեր շինարարությունը: Բայց մինչեւ օպերաների կառուցումը չի սկսվել: Ինչո՞ւ: Ռոսեալի պատասխան չկա: Մերթ պարզվում է, որ մերձակա տների բնակիչները դեմ են շինարարությանը, քանի որ իբր հատելու են կանաչ տնկարկները: Բայց իրականում ոչ միայն ծառահատում չի լինելու, այլեւ նախատեսված է լրացուցիչ մոտ 150 ծառ տնկել: Մեկ էլ տեսար հայտնվում է հոդված, որի համաձայն դպրոցի շինարարությունը Օստոժենկայում գտնվող Շալյապինի տուն-թանգարանի նկատմամբ անհարգելի վերաբերմունքի արտահայտություն է: Նաեւ այն պնդումն է արվում, թե շինարարության ընթացքում արժատախիլ է արվելու ըստ ավանդույթի մեծ երգչի տնկած կաղնին: Բայց, ինչպես հայտնի է, Շալյապինի տուն-թանգարանը կառուցվելիք շենքի անմիջական մոտակայքում չի գտնվում, եւ ոչ ոք մտադիր չէ դիպչել հանրահայտ կաղնուն: Երբեմն հայտնվում են ուրիշ փաստարկներ, իբր բնակիչներին դուր չի գալիս շինարարության աղմուկը: Բայց այդ դեպքում գուցե արժե առհասարակ Մոսկվայում դադարեցնել ամեն տեսակ շինարարություն, կամ էլ մերձակա տների բնակիչների համար ավելի անցկացնել: Հետաքրքիր է, եթե վարորդների համար վե անցկացվեր, Լուժկովին կհաջողվե՞ր արդյոք նորոգել Օղակաձեւ ճանապարհը կամ առնել շարունակել Մանեժնայա հրապարակում ծավալված բուռն շինարարությունը: Նաեւ ասում են, թե ավտոմեքենաներ շատ կլինեն եւ մարդկանց կխանգարեն: Իրականում նախատեսված է կառուցել ստորգետնյա, այսինքն անտեսանելի ավտոտնակ, որը ոչ մեկին չի խանգարի: Հազվադեպ է պատահում այնպիսի իրավիճակ, երբ չկան երկու հակադիր կողմեր, եւ առկա է միայն նահիձ, որտեղ կարող է ամեն ինչ բաղվել: Վերջերս մահացած հիանալի գրող Յուրի Նագիբինը մտահոգվել էր այսպիսի խնդրով. «Պայքարի պայքարը պայքարի դեմ»: Թերեւս դա կարող է դառնալ մեր դարաշրջանի գլխավոր հուշարձանը: Գալինա Վիշնեւսկայային մեկ անգամ արդեն արտաքսել են այս երկրից: Իրավիճակը կրկնվում է, բայց այս անգամ ֆարսի ձեւով: Հայտնի փաստ է, որ պայքարում միշտ կորցնում են լավագույնները:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

Ռոստրոպովիչին՝ Լիտվայի պետական բարձր պարգեւ

ՎԻԼՆՅՈՒՍ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՄԱՐՔ-ԻՄՍ ՊՐԵՍ: Լիտվայի նախագահ Ալգիրդաս Բրազաուսկասը Լիտվայի մեծ իշխան Գեդիմինասի 2-րդ աստիճանի շքանշան հանձնեց Մստիսլավ Ռոստրոպովիչին: Ջութակահար թավջութակահարն այդ բարձր պարգեւին է արժանացել լիտվական

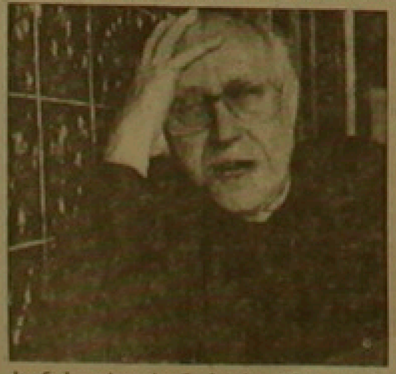

կան երաժշտական մշակույթի տարածման եւ բալթյան այդ անկախ պետության միջազգային ճանաչմանը ցուցաբերած օգնության համար: Բրազաուսկասն երաժշտին շնորհակալություն հայտնեց 1991-ի հունվարին Մոսկվայի ագրեսիվ գործողությունների դատապարտման համար, նշելով, որ իր երկրի համար մեծ պատիվ կլինի, եթե պատմաբանները հայտնաբերեն Ռոստրոպովիչի լիտվական ծագման հավաստում ներ (ինքը մաեստրոն, հայտնաբերել է փաստաթղթեր այն մասին, որ իր նախնիները սերել են Լիտվայի մեծ իշխանությունից):

«ԱՐԱՐԱՏ» ավիաուղիներ

Պետական դուրս ձեռնարկությունը ՅԱԿ-40 ինքնաթիռներով կատարում է ուղեւորների եւ բեռների փոխադրում՝ բեռների փոխադրումը մատչելի գներով: Դժվարար մարդկանց համար կան բիզնես կարգի սրահով կահավորված ինքնաթիռներ:

ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ
ԵՐԵՎԱՆ-ՆԱԼՉԻԿ-ՄԱՅԿՈՊ
ԵՐԵՎԱՆ-ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ
ԵՐԵՎԱՆ-ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ
ԵՐԵՎԱՆ-ՍՈՉԻ
ԵՐԵՎԱՆ-ՄԻՆՎՈԴԻ
ԵՐԵՎԱՆ-ԹՈՒՐՔՄԵՆԲԱՇԻ (ԿՐԱՍՆՈՎՈԴՍԿ)

Համրապետության տարածքում Մի-8 ուղղաթիռներով առաջարկվում են հետեւյալ ծառայությունները՝

- ուղեւորների եւ բեռների տեղափոխում
- բնակչության բժշկական սպասարկում
- գազատարների, բարձր լարման եւ կապի գծերի, գետերի, ջրանցքների եւ ավտոմայրուղիների պարեկային հսկողություն
- էքսկուրսիաների կազմակերպման աշխատանքներ:

Թռիչքները կատարվում են «Էրեբունի» օդանավակայանից: Տեղեկությունների համար զանգահարել 48-03-51, 48-47-61

ԵՐԵՎԱՆ-ՄԻՆՎՈԴԻ բոլոր չվերթները «Զվարթնոց» օդանավակայանից տեղափոխվել են «Էրեբունի» օդանավակայան:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ՄՐՑՈՒՅԹ

Ո՞վ կլինի «Ազգի» ֆուտբոլային գիտակը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Մեր թերթի նախորդ համարում «Ազգը» ֆուտբոլային գիտակների մրցույթ է հայտարարել «Ֆրանս ֆուտբոլի» մրցույթի համաձայն ռոշել Եվրոպայի 1995-ի լավագույն ֆուտբոլիստին։ Նորից նեֆ հիշեցնում, որ մրցույթին մասնակցողները «Ֆրանս ֆուտբոլի» կողմից առաջադրված 50 թեկնածուների ցուցակից ըստ հերթականության պետք է նշեն 5 լավագույնների անունները։ Մեր մրցույթի վերջին ժամկետը դեկտեմբերի 20-ն է, իսկ «Ֆրանս ֆուտբոլը» իր արդյունքներն ամփոփելու է դեկտեմբերի 26-ին։ Մեր մրցույթի մասնակիցների գործը հեշտացնելու համար կծանոթացնենք «Ոսկե գնդակի» թեկնածուների 1995 թ. նվաճումներին, կտողագրենք կարծիքներ նրանց մասին։

Մրցանակի գլխավոր հավակնորդներից մեկը համարվում է Արգենտինայի հավաքականի հարձակվող Գաբրիել Բատիստուտան, որ հանդես է գալիս «Ֆիորենտինա յում»։ Տաղանդավոր հարձակվողը Իտալիայի 1994-95 թթ. առաջնությունում խփել է 26 գնդակ և դարձել գլխավոր ռմբարկու։ Նա բոլորանման մեկ գնդակով գերեց Իտալիայի առաջնությունների ռեկորդակիր Օմար Սիվորիի արդյունքին, որը 1960-ին խփել է 27 գնդակ։ Ուշագրավ է, որ Սիվորին նույնպես արգենտինացի է և 61-ին արժանացել է «Ոսկե գնդակի» մրցանակին։ Դա Բատիստուտայի համար լավ նշան է, որին Իտալիայում կոչում են «Բատիգոլ»։

«Ոսկե գնդակի» կրկնակի դափնեկիր (1957, 1959 թթ.), Մադրիդի «Ռեալի» լեգենդար հարձակվող Դի Ստեֆանոյի կարծիքով, որը «Ֆրանս ֆուտբոլի» նախորդ մրցույթների բոլոր հաղթողների մեջ 1989 թ. լավագույնն է ճանաչվել («Լավագույններից լավագույնը» մրցույթը կազմակերպվել), 1995 թ. Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստի գլխավոր հավակնորդներ է համարում «Միլանի» լիբերո (ազատ պաշտպան) Ֆրանկո Բարեզիին և նույն թիմի կիսապաշտպան Պաոլո Մալդինիին։ Բարեզին «Ոսկե գնդակի» 50 թեկնածուների թվում ամենատարեցն է։ Նա 35 տարեկան է։ Բարեզիի անունը «Ֆրանս ֆուտբոլի» մրցույթներում առաջին անգամ նշվել է 1988-ին։ Այդ ժամանակ նա 5 միավորով գրավեց 8-րդ տեղը։ Մալդինին անունը, որը 8 տարով Բարեզիից փոքր է, առաջին անգամ «Ոսկե գնդակի» հավակնորդների թվում նշվեց 1989-ին (20-րդ տեղ)։

Դանիայի հավաքականի և Մադրիդի «Ռեալի» կիսապաշտպան Միխայել Լաուդրուպը 50 թեկնածուներից մեկն է։ Նրան լավ են ճանաչում մեր հանրապետության ֆուտբոլասերները, որը 2 անգամ գրավեց Հայաստանի հավաքականի դարպասը։ Լաուդրուպի կարծիքով, այս տարվա «Ոսկե գնդակի» հաղթողը «Այախսից» կլինի. «Իմ փորձառությունն ինձ հուշում է, որ միշտ դափնեկիր են դառնում մեծ հաջողության հասած թիմերի խաղացողները։ Իսկ «Այախսը» Չեմպիոնների լիգայի հաղթող է։ Իհարկե, կարող է լինել նաև վերջին պահի հաջողության, ինչպես 92 թ. արեց Մարկո վան Բաստենը։ Բայց չեմ կարծում, որ այս տարի նման բան լինի։ Ես ուրախ եմ, որ 50 թեկնածուներից մեկն եմ»։

Ներկայացնում ենք «Ոսկե գնդակի» թեկնածուներին.

ԴԱՆԻԵԼ ԱՄՈԿԱՉԻ, հարձակվող (Նիգերիա, «Էվերտոն»)։ Ծնվել է 1972-ի դեկտեմբերի 30-ին։ 1995-ի Անգլիայի գավաթակիր։ Շարունակում է ելույթները Գավաթակիրների գավաթի խաղարկությունում։ Նիգերիայի հավաքականի խաղացող է, որն Աֆրիկայի 1996-ի առաջնության եզրափակիչի ուղեգիր է ձեռք բերել։

ԴԻՆՈ ԲԱՋՋՈ, կիսապաշտպան (Իտալիա, «Պարմա»)։ Ծնվել է 1971-ի հուլիսի 24-ին։ 1995-ի Իտալիայի գավաթի խաղարկության եզրափակիչի մասնակից, 1995-ի ՈՒԵՖԱ-ի գավաթակիր։ Շարունակում է ելույթները Գավաթակիրների գավաթի խաղարկությունում։ Իտալիայի հավաքականի խաղացող է, որը 1996-ի Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչի ուղեգիր է ձեռք բերել։

ՌՈԲԵՐՏՈ ԲԱՋՋՈ, հարձակվող (Իտալիա, «Միլան»)։ Ծնվել է 1967-ի փետրվարի 18-ին։ 1995-ի Իտալիայի չեմպիոն («Յուվենտուս»)։ 1995-ի ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության եզրափակիչի մասնակից («Յուվենտուս»)։ Շարունակում է ելույթները 1995-1996-ի ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում («Միլան»)։ Իտալիայի հավաքականի խաղացող է։ «Յուվենտուսից» «Միլան» տեղափոխվելու համար վճարվել է 16 մլն դոլլար։

ՎԻՏՈՐ ԲԱՅԱ, դարպասապահ (Պորտուգալիա, «Պորտո»)։ Ծնվել է 1969-ի հոկտեմբերի 15-ին։ 1995-ի Պորտուգալիայի չեմպիոն, 1994-1995-ի Գավաթակիրների գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակիչի մասնակից։ Շարունակում է ելույթները Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում։ Պորտուգալիայի հավաքականի խաղացող է։

ԱԲԵԼ ԲԱԼԲՈ, հարձակվող (Արգենտինա, «Ռոմա»)։ Ծնվել է 1966-ի հունիսի 1-ին։ 1994-1995-ի Իտալիայի առաջնության երկրորդ ռմբարկու (22 գոլ)։ Շարունակում է ելույթներն ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում։ Արգենտինայի

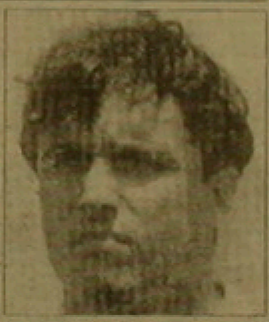

հավաքականի խաղացող է։ 1995-ի Ամերիկայի առաջնության քառորդ եզրափակիչի մասնակից է։

ՖՐԱՆԿՈ ԲԱՐԵԶԻ, պաշտպան (Իտալիա, «Միլան»)։ Ծնվել է 1960-ի մայիսի 8-ին։ 1995-ի Չեմպիոնների լիգայի եզրափակիչի մասնակից («Միլան»)։ Շարունակում է ելույթները 1995-1996-ի ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում։

Կալմիկիայի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը նաև ՖԻԴԵ-ի նախագահ

Կասպարով. «ՖԻԴԵ-ն Ռուսաստանի ներքաղաքական իրավիճակի զոհն է»

Ֆրանսիայում տեղի ունեցած շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի գլխավոր համաժողովում ՖԻԴԵ-ի նախագահ ընտրվեց Կալմիկիայի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը։ Այն հարցին, թե նա կարո՞ղ է խաղաղություն հաստատել շախմատային աշխարհում և հաշտեցնել Գարրի Կասպարովին ու Անատոլի Կարպովին, Կիրսան Իլյումժինովն ասել է. «Կասպարովին և Կարպովին կնստեցնեմ սեղանի շուրջը, մի չիչ օղի կդնեմ և Կալմիկիայի սովորությամբ մեկ ոչխար մորթել կտամ ու լեզու կգտնենք իրար հետ»։ ՖԻԴԵ-ի կոնգրեսը միաժամանակ որոշել է, որ 1998 թ. համաշխարհային օլիմպիադան ի պատիվ ՖԻԴԵ-ի նոր նախագահի և շախմատի մեծ նվիրյալ Կիրսան Իլյումժինովի, տեղի է ունենալու Կալմիկիայում։ Այդ առթիվ Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Բորիս Ելցինը շնորհավորել է Իլյումժինովին և գումարներ խոստացել օլիմպիադան բարձր մակարդակով կազմակերպելու, գումարները վերադարձնելու պայմանով։ Ինչպես տեղեկացնում է Փաստը, Ռուսաստանի հեռուստատեսությամբ հանդես է եկել Գարրի Կասպարովը։ Ծավալված երկխոսությունը նվիրված էր ՖԻԴԵ-ի նախագահի ընտրություններին նախորդած անդրկուլիսյան իրադարձություններին։ Անդրադառնալով այն փաստին, թե ինքը և Կարպովն անձամբ ծանոթ են Իլյումժինովին, աշխարհի չեմպիոնն ասաց, որ ի րենք, իրոք, շատ մտերիմ են, սակայն դա վերաբերում է միայն շախմատային գործերին։ Կասպարովը միաժամանակ ավելացրել է, որ Փարիզ մեկնելուց նախօրեին իր տանը հանդիպել է Կիրսանի հետ, սակայն վերջինս հայտնել է, որ ՖԻԴԵ-ի կոնգրեսին մասնակցելու միակ նպատակը 1998 թ. շախմատի համաշխարհային օլիմպիադան Կալմիկիայում անցկացնելու խնդրանքն է։ Կասպարովը նշեց, որ Իլյումժինովի ընտրությունն իր համար անսպասելի էր, ավելացնելով, որ անհասկանալի է, թե ինչպես մի մարդ, որը մինչ այդ ոչ մի պաշտոն չէր զբաղեցրել ոչ իր երկրի, ոչ էլ Ռուսաստանի շախմատի ֆեդերացիաներում, ընտրվեց միջազգային կազմակերպության ղեկավար։

Անդրադառնալով այն հարցին, թե կհաջողվի՞ արդյոք Իլյումժինովին հաշտեցնել Կասպարովին և Կարպովին, աշխարհի չեմպիոնը պատասխանել է, թե կասկածում է, քանի որ Իլյումժինովին ընտրել են այնպիսի մարդիկ, որոնք դեմ են նման հաշտությանը։ Կասպարովը նշել է նաև, որ ՖԻԴԵ-ն թե քաղաքականապես, թե ֆինանսապես սնանկացած կազմակերպություն է, ավելացնելով. «ՖԻԴԵ-ի անդամ պետությունների մոտ կեսը պարտք ունի այդ կազմակերպությանը, որը կազմում է մի քանի տասնյակ հազար ամերիկյան դոլլար։ Ըստ երևույթին, Ռուսաստանի գործարար աշխարհում քաջ հայտնի Կալմիկիայի նախագահը խոստացել է մարել բոլորի պարտքերը։ Մինչ դեռ կարող եմ ասել, որ ՖԻԴԵ-ն միշտ էլ կապ է ունեցել Ռուսաստանի գաղտնի ծառայությունների հետ և այժմ այս երկրի ներքաղաքական իրավիճակի զոհն է դարձել»։

Ավելացնենք, որ Իլյումժինովն այնուամենայնիվ խոստացել է մարել Ադրբեջանի և Կիրգիզիայի ֆեդերացիաների պարտքերը ՖԻԴԵ-ին։

ԼՈՂԱՆ

Ստեղծվել է ԱՕԿ-ների միջազգային ֆեդերացիա

Մարզական միջազգային ֆեդերացիաների թիվն ավելացավ ևս մեկով. Շվեյցարիայի Լոզան քաղաքում ստեղծվեց օլիմպիականների ազգային ասոցիացիաների միջազգային ֆեդերացիա (ՖԻԱՆԱՕ)։ Նորաստեղծ կազմակերպության հիմնադիրներ դարձան օլիմպիականների 25 ազգային ասոցիացիաների ներկայացուցիչները, որոնց թվում են Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Մ. Նահանգների, Մեծ Բրիտանիայի, Ավստրալիայի և այլ երկրների ազգային ասոցիացիաները։ ՖԻԱՆԱՕ-ի հիմնադիր նիստում հայտարարվեց կազմակերպության գործադիր կոմիտեի ստեղծման մասին։ Կոմիտեի անդամներ դարձան նախկինում այնպիսի անվանի մարզիկներ, ինչպիսիք են Բիլ Թումբը (ԱՄՆ), Իրենա Շեվինսկան (Լեհաստան), Ժիլիզ Ռիբոն (Ֆրանսիա), Ռայներ Կլիմկեն (Գերմանիա), Պիտեր Մոնգոմերին (Ավստրալիա) և ուրիշներ։ Լոզանը հայտնի է որպես միջազգային օլիմպիական շարժման կենտրոն, միջազգային օլիմպիական կոմիտեի (ՄՕԿ), նաև այլ մարզական կազմակերպությունների նստավայր։ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Արդյոք Մարադոնան կվերադառնա՞ հավաքական

Դիեգո Մարադոնայի շուրջը նորից կրքեր են բորբոքվում իր հայրենիքում։ Միլիոնավոր մարզասերներ և ազգային ֆուտբոլի ղեկավարներից շատերը ճնշում են գործադրում Արգենտինայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ, նախկինում հայտնի ֆուտբոլիստ Դանիել Պասարելլայի վրա, պահանջելով Մարադոնայի վերադարձը ազգային թիմ։ Պասարելլան, որն առայժմ Մարադոնային չի հրավիրել ելույթ ունենալու երկրի հավաքականում, ասում է, որ նրա համար հավաքականի դռները միշտ բաց են և, եթե Դիեգոն լավ մարզավիճակում լինի, ապա նա նորից հանդես կգա Արգենտինայի հավաքականում։ Ինքը՝ Մարադոնան ասում է, որ այլևս չի ցանկանում վերադառնալ ազգային թիմ և մեծ սիրով ելույթ կունենար երկրի օլիմպիական հավաքականում։ Արգենտինացի լրագրողների կարծիքով, դա դեռևս չի նշանակում կտրուկ մերժում, պարզապես Մարադոնան դիվանագիտական խաղ է վարում Պասարելլայի հետ։ Նրանց միջև լարված հարաբերություններ են եղել դեռևս 1978 թվականին, երբ Արգենտինայի հավաքականի այն ժամանակվա մարզիչ Սեզար Լուիս Մենոտին Արգենտինայում կայանալիք աշխարհի առաջնությանը նախապատրաստվող հավաքականի վերջնական կազմում չընդգրկեց Մարադոնային։ Վերջինիս կարծիքով, մարզիչի այս որոշումը բացատրվում էր նաև Պասարելլայի սադրանքներով, որի հետևանքով Մարադոնան հայտնվեց խաղից դուրս վիճակում։ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՇԱԽՄԱՏ

Բելգրադում՝ Գելֆանդը, Մոսկվայում՝ Մալանյուկը

Հարավսլավիայի մայրաքաղաք Բելգրադում ավարտվեց շախմատի խոշորագույն մրցաշարը։ Լավագույն արդյունք ցույց տվեցին հանրահայտ գրոսմայստերներ Վլադիմիր Կրամնիկը (Մոսկվա) և Բորիս Գելֆանդը (Մինսկ)։ Նրանք 11 հնարավորից վաստակեցին 8-ական միավոր։ Լրացուցիչ գործակիցներով առաջին մրցանակը բաժին հասավ Բելառուսի ներկայացուցչին։ Երրորդ տեղը գրավեց ռիգացի Ալեքսեյ Շիրովը, որը հիմա ներկայացնում է Իսպանիան։

Միաժամանակ, Ռուսաստանի Դաշնության մայրաքաղաքում ավարտվեց շախմատի մեկ այլ խոշորագույն մրցաշար, որը կրում է «Մոսկվայի բաց առաջնություն» անունը։ Մրցաշարին մասնակցում էին 130 շախմատիստներ, որոնցից 12-ը գրոսմայստերներ էին, 30-ը՝ միջազգային վարպետներ։ Առաջին տեղը գրավեց սևաստոպոլցի գրոսմայստեր Վլադիմիր Մալանյուկը, որը 9 հնարավորից վաստակեց 7 միավոր։

«ԵՎՐՈՍՏԱՆ-ՌԻՅՈՒՏ»
ֆիրման առաջարկում է
ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԴԻՄԱՎՈՐԵԼ ՆՈՐՈՎԻ
և հրավիրում ամանորյա ուղևորության
ՓԱՐԻԶ - դեկտեմբերի 28-ից մինչև հունվարի 4-ը
ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ - դեկտեմբերի 30-ից մինչև հունվարի 4-ը
Ձեզ սպասում են
- 3*** հյուրանոցներ եվրոպական մայրաքաղաքների կենտրոնում
- շրջագայություններ թանկարժեք վայրերով
- հաճելի հանդիպումներ, նոր ծանոթություններ, գործարար կապեր
- ամանորյա խնջույք
Փաստաթղթերի ընդունումը մինչև դեկտեմբերի 5-ը
"Եվրոստան - Ռիյութ" ֆիրման կօգնի Ձեզ չնոր բերել ավիատոմսեր և չեղարկել փաստաթղթերը
ԵՐԵՎԱՆ - ՍՈՖԻԱ, ԵՐԵՎԱՆ - ԲՈՒՐԳԱՍ
ուղղություններով
«ԱՆԻ» հյուրանոց, 512 սենյակ
ԵՎՐՈՍՏԱՆ-ՌԻՅՈՒՏ ֆիրմա
Հեռ. 52-42-65

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքով

ԲՈՍՆԻԱՅԻ ՀԱՐՑ

ԱՄՆ-ի նախագահը ժողովրդի եւ Կոնգրեսի աջակցությունն է հայցում

Անցյալ հինգշաբթի «Ազգն» արդեն հայտնել էր, որ վերջերս ԱՄՆ Կոնգրեսը արգելել էր նախագահ Քլինթոնին Բոսնիա զորք ուղարկել եւ դեռ ավելին, զգուշացրել էր Դեյտոնում բանակցությունների մասնակիցներին, որ նրանք հույս չունենան, թե համաձայնագրի ստորագրումից հետո Կոնգրեսը թույլ կտա Բոսնիա զորք ուղարկել: Հասարակական կարծիքի հարցման արդյունքների համաձայն էլ բնակչության կեսից ավելին դեմ է եղել Բոսնիա զորքեր ուղարկելուն: Հասկանալի է, որ Դեյտոնի համաձայնագրի ստորագրումից հետո ԱՄՆ-ի նախագահը պետք է նորից դիմեր ժողովրդին եւ Կոնգրեսին: Այդ մասին սենատոր Ջոն Ուորները այսպես է արտահայտվել. «Նախագահը դժվարին խնդրի կբախվի՝ հայտնել ամերիկյան տան հյուրասենյակում իր չորս կողմը հավաքված ընտանիքի անդամներին, թե իրենց սիրելի հոր եւ ամուսնու Բոսնիայում զոհվելը անհրաժեշտություն է եղել»:

Եւ ահա, երկուշաբթի երեկոյան ԱՄՆ նախագահը այդ դժվար խնդիրը լավ կատարեց: Իր ելույթում նա ասաց, թե Ամերիկայի դերը պատերազմ վարելը չի լինի, այլ Բոսնիայի ժողովրդին օգնելը, որ նա կարողանա հաշտության պայմանագիրը կյանքի կոչել: Ամերիկացիների առաքելությունը լինելու է սահմանափակ, նպատակաուղղված եւ ամերիկյան գեներալի հրամանատարության ներքո է իրագործվելու: ԱՄՆ-ի նախագահն ասաց, որ կատարելով առաքելությունը ամերիկացիները կօգնեն դադարեցնելու անմեղ մարդկանց եւ հատկապես երեխաների սպանությունները: Շեշտելով, որ Ամերիկան չի կարող եւ չպետք է միջազգային ժանդարմ լինի, Քլինթոնը ասաց, թե Ամերիկան բարոյական պատասխանատվություն ունի, ու ճիշտ է, ամերիկացիները չեն կարող կանխել բոլոր պատերազմները, սակայն կարող են դրանց մի մասը դադարեցնել: Խոսելով ԱՄՆ-ի ազգային շահերի մասին, նախագահ շեշտեց, որ Բոսնիայի խաղաղությունը կարող է ամրապնդել խաղաղությունն ու կայունությունը Եվրոպայում, որ ամերիկացիների մի քանի սերունդ հասկացել են, որ ԱՄՆ-ի անվտանգությունը կախված է Եվրոպայի անվտանգությունից եւ ՆԱՏՕ-ն միակ ուժն է, որը կարող է դադարեցնել Բոսնիայի պատերազմը, իսկ Միացյալ Նահանգները, որպես Հյուսիսատլանտյան դաշինքի առաջնորդ, պետք է մասնակցի խաղաղարար գործողությանը:

«Եթե մենք չլինենք Բոսնիայում, այնտեղ չի լինի նաեւ ՆԱՏՕ-ն», ասաց ԱՄՆ նախագահը: Անդրադառնալով ամենանուրբ կետին, Բիլ Քլինթոնը նշեց, որ այդ տիպի գործողությունը չի կարող «ռիսկից ազատ լինել» եւ որ ինքն իր վրա է վերցնում այն հնարավոր զոհերի պատասխանատվությունը, որ կարող են ունենալ ամերիկյան ուժերը:

ԱՄՆ նախագահի ելույթից հետո որոշ սենատորներ անմիջապես իրենց աջակցությունն են հայտնել նրան: Սակայն ուրիշները իրենց կարծիքը չեն փոխել: Օրինակ, սենատոր Դոն Նիկլսը կարծիք է հայտնել, որ ԱՄՆ-ի զորքն ուղարկվում է ճահիճ, որտեղ կարող է մնալ տարիներով, եթե ոչ տասնամյակներով: Հանրապետական կուսակցության կամպանիայի առաջնորդները նշել են, որ Քլինթոնը չի կարողացել պատասխանել որոշ կարեւոր հարցերի: Սենատի մեծամասնության առաջնորդ, հանրապետական Բոբ Դոուլը նշել է, որ Քլինթոնն իր առաջին ճիշտ քայլն է արել, բայց Կոնգրեսի աջակցությանն արժանանալու համար դեռ անցնելիք ճանապարհ ունի:

Գերմանական Hannoverische algemeine Zeitung թերթը հիշեցնում է, որ Միացյալ Նահանգների նախագահը, իհարկե, կարող էր օգտվել գերագույն հրամանատարի իրավունքից եւ զորք ուղարկել Բոսնիա՝ չունենալով Կոնգրեսի հավանությունը, սակայն մարդկայնորեն կարելի է հասկանալ ԱՄՆ նախագահի երկչոտությունը, որը զգուշորեն է գործում, երկյուղելով, թե բալկանյան կծիկը քանդելիս կարող է չնախատեսված հանգամանքների հանդիպել, եւ ցանկանում է օրենսդիրների աջակցությունը նախապես ունենալ, որպեսզի հրավիճակի բարդացման դեպքում չզգվես վի նրանց հետ:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Աթենք. Պապանդրեուի առողջությունը կրկին վատացավ

ԱԹԵՆՔ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ինչպես հայտնի է, մի քանի շաբաթ է, ինչ հիվանդանոցում է գտնվում Հունաստանի վարչապետ Անդրեաս Պապանդրեուն: Վերջին օրերին բժիշկները պնդում էին, որ նրա վիճակը բարելավվում է, սակայն երեկ այն կրկին կտրուկ վատացել է: Վարչապետի մամլո ծառայության տվյալներով, բուժող անձնակազմը կրկին ստիպված է եղել միացնել արհեստական շնչառության սարքը:

Ալիեւը մասնակցելու է Փարիզյան ակումբի եւ համաշխարհային բանկի համատեղ նիստին

Նոյեմբերի 28-ին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը մեկնել է Անգլիա՝ մասնակցելու «Ներդրումների հեռանկարները Ադրբեջանում» ցուցահանդեսի բացմանը: Այն կազմակերպել են Ադամ Սմիթի բրիտանական ինստիտուտը եւ Ադրբեջանի կառավարությունը: Դեկտեմբերի 3-5-ը Ալիեւը Ֆրանսիայում կմասնակցի Համաշխարհային բանկի եւ Փարիզյան ակումբի համատեղ նիստին:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՄԱՍՈՒՂ

Իրանը ձգտում է բանակցությունների ճանապարհով Աֆղանստանում խաղաղություն հաստատել

Աֆղանստանում բանակցությունների ճանապարհով խաղաղություն հաստատելու նպատակով, վերջերս Իրանի փոխարտգործնախարար Բերուջերդին երկօրյա այցով ժամանեց Քաբուլ: Ինչպես գրում է «Աբրար» օրաթերթը, Քաբուլում իրանական դեսպանատանը կայացած մամլո ասուլիսում Բերուջերդին հայտնեց. «Մեր տեսակետը Աֆղանստանի հակամարտության վերաբերյալ պարզ է, մենք դատապարտում ենք յուրաքանչյուր օտարերկրյա միջամտություն այդ խնդրում»: Նա «Թալիբան» շարժման վերաբերյալ սեպտեմբեր ամսին արված այն հայտարարության առիթով, թե իբր Իրանը աֆղանական կառավարությանը զենք է մատակարարում, ասաց. «Աֆղանստանում կան իրանական զենքեր, բայց դրանք մնացել են հնուց եւ այժմյան մեր քաղաքականության հետ ոչ մի կապ չունեն»:

Երկօրյա այցի ընթացքում Բերուջերդին Աֆղանստանի նախագահի եւ գլխավոր հրամանատարի հետ ուսումնասիրեց պատերազմի դադարեցման հնարավոր տարբերակները: Իրանի արտգործնախարարը նշելով, որ հակամարտությունը պետք է հարթել միայն ներքին լուծումներ գտնելով, ընդգծեց, որ Թեհրանը դեռ որոշում չի ընդունել «Թալիբան» շարժմանն այդ բանակցություններին ներգրավելու եւ հայտնեց Իրանի կողմից Քաբուլի կառավարությանը պաշտոնապես ճանաչելու մասին:

Իրանի փոխարտգործնախարարը հերքեց Պակիստանի կողմից Աֆղանստանի գործերին միջամտելու եւ «Թալիբան» շարժմանն աջակցելու մասին տեղեկությունները, ասելով. «Վերջերս Պակիստանի արտգործնախարարի հետ ունեցած մեր զրույցների ընթացքում նա հերքեց Աֆղանստանի ներքին գործերին Պակիստանի միջամտելու եւ «Թալիբան» շարժմանը օգնելու մասին լուրերը, եւ մենք պետք է ընդունենք այդ պաշտոնական հայտարարությունը»:

Իր հերթին իրանական «Քեյհան» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ Քաբուլի հեռուստատեսային հաղորդման համաձայն, «Թալիբան» շարժման մեջ ծայր առած հակամարտության պատճառ է դարձել խմբի 34 ամյա առաջնորդի սպանությունը:

Ս. Գ.

ԱՆՀԱՏ ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ

Այն անհատ լրագրավաճառները, որոնք ցանկանում են վաճառել ԱԶԳ օրաթերթը, դիմեն «Պարբերական» հրատարակչության մամուլի տարածման բաժին, որն Կ. Վարդազարյանին:

Հասցեն՝ Արշակունյաց 2, Մամուլի տուն (Կրկեսի դիմաց): Հեռ. 521601

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառում կամ փոխանակում եմ Ստեփանավանից մեկ կմ հեռավորության վրա գտնվող Կիրով բնակավայրում 2 սենյականոց սեփական տունս Երեւանում գտնվող բնակարանի հետ: Ունի ռուսական վառարան, նկուղ, 2 ցախանոց, գոմ, 1000 քմ տնամերձ այգի: Ինչպես նաեւ 1,4 հեկտար վարելահող (կարտոֆիլ, ցորեն): Զանգահարել 581841, 582483:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

«Ազգը» աշխատանքի է հրավիրում ՍՐԲԱԳՐՈՂԻ

Գերադասելի են նորավարտ բանասերները, ովքեր բնակվում են քաղաքի կենտրոնում կամ մետրոյի կայարանների մոտ:

«ԱԵՐՈՖԼՈՏ Ռուսական Միջազգային Ավիաուղիներության»

ԱԵՐՈԷՔՍ

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Դուք կարող եք՝

-Գնել կամ հեռախոսով պատվիրել «ԱԵՐՈՖԼՈՏ»-ի, ինչպես նաեւ այլ ավիաուղիներությունների կողմից աշխարհի ցանկացած երկիր կատարվող չվերթերի ավիատոմսեր

-Պատվիրված ավիատոմսերը ստանալ ցանկացած հասցեով

ԵՐԵՎԱՆ-ՄՈՍԿՎԱ-ԵՐԵՎԱՆ երթուղու չվացուցակը

Չվերթ	Օրեր	Թռիչքի ժամը	Ժամանման պահը
СУ-191	2,4,5,7	21.40 (Շերեմետյեվո-2-ից)	00.40 (Երեւան)
СУ-192	1,3,5,6	02.50 (Երեւանից)	04.55 (Շերեմետյեվո-2)
СУ-193	1,3,5,7	10.00 (Շերեմետյեվո-1-ից)	13.50 (Երեւան)
СУ-194	1,3,5,7	15.20 (Երեւանից)	17.10 (Շերեմետյեվո-1)

Գնելով «Աէրոֆլոտ»-ի տոմսերը եւ թռչելով երրորդ երկրներ «Շերեմետյեվո-2» օդանավակայանից, դուք ազատվում եք կրկնակի անձնագրային եւ մաքսային ստուգումներից

Հասցեն՝ ԵՐԵՎԱՆ, Բաղրամյան-2 («Առագաստ» խանութի հարեւանությամբ) Հեռ. 56-79-31, ֆաքս 56-42-40

«ԱԵՐՈԷՔՍ»-ը ունի իր մասնաճյուղերը հետեւյալ քաղաքներում.
ք. Վանաձոր, Վարդանանց-122, հեռ. 2-07-27
ք. Ստեփանավան, Հոկտեմբերյան-122,
ք. Չարենցավան, 2-րդ փոստային բաժանմունք, հեռ. 4-44-34

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1996 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 29. 11. 1995 Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@